

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**SPORDA ANTRENÖR DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ
(KKTC ÖRNEĞİ)**

GURUR SARPER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ

2021-LEFKOŞA

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**SPORDA ANTRENÖR DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ
(KKTC ÖRNEĞİ)**

GURUR SARPER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ

2021-LEFKOŞA

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**SPORDA ANTRENÖR DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ
(KKTC ÖRNEĞİ)**

GURUR SARPER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ

TEZ DANIŞMANI

Doç. Dr. HAKAN ATAMTÜRK

2021-LEFKOŞA

TEZ ONAYI

Yakın Doğu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Spor Bilimleri Fakültesi Programı çerçevesinde yürütülmüş olan bu çalışma aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: 03/03/2021

	Adı ve Soyadı	İmza
Jüri Başkanı	: Doç. Dr. Nazım Serkan Burgul	
Jüri	: Yrd. Doç. Dr. Togay Uluöz	
Jüri (Danışman)	: Doç. Dr. Hakan Atamtürk	

ONAY:

Bu tez, Yakın Doğu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarında yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulu kararıyla kabul edilmiştir.

Prof. Dr. K. HANU CAN BAŞER
Müdür
YDÜ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün safhalarda etik dışı davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, bu tez çalışmayla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynaklar listesine aldığımı, yine bu tezin çalışılması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığı beyan ederim.

Gurur Sarper

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim ve tezimin hazırlanması sırasında bana yol gösteren, hiçbir emeğini esirgmeden tüm bilgi ve tecrübesiyle destek olan başta Spor Daire Başkanı ve tez danışmanım değerli hocam Doç. Dr. Hakan Atamtürk'e ve diğer üzerimde emeği olan tüm hocalarıma, bu günlere gelmemde ve tez çalışmam sırasında bana her türlü fedakarlığı ve sabrı gösteren, maddi ve manevi desteğini esirgemeyen aileme ve değerli nişanlıma sonsuz teşekkür ederim.

Gurur Sarper

İÇİNDEKİLER

Sayfa no

ONAY SAYFASI

BEYAN

TEŞEKKÜR

i

İÇİNDEKİLER

ii

KISALTMALAR

v

TABLolar DİZİNİ

vi

AMAÇ

viii

ÖZET

1

ABSTACT

3

1.GİRİŞ

5

1.1. Problem Tanımı ve Önemi

5

1.2. Araştırmanın Amacı

7

1.3. Problem Cümlesi

7

1.4. Araştırmanın Önemi

8

1.5. Sayıtlar

9

1.6. Sınırlılıklar

9

1.7. Tanımlar

9

1.8. Kısaltmalar

10

2. GENEL BİLGİLER

11

2.1. Antrenörlüğün Tanımı

11

2.2. Antrenörün Özellikleri

12

2.3. Antrenör Tipleri

14

2.3.1. Aşırı Disiplinli ve Otoriter Antrenör

14

	Sayfa no
2.3.2. Demokratik Antrenör	15
2.3.3. Liberal Antrenör	16
2.4. Antrenörün Görevleri	20
2.5. Antrenörlüğün Etik İlkeleri	20
2.6. Antrenör Sporcu İletişimi	21
2.6.1. İletişim	21
2.6.2. Antrenörlükte İletişim	22
2.7. Antrenörün Sporcular Üzerindeki Etkisi	24
2.8. Antrenörün Sporcu Başarısındaki Rolü	26
2.9. Spor Psikolojisi	28
2.10. Kaygının Sportif Performansa Etkileri	30
2.10.1. Kaygının Fiziksel Boyutu	30
2.10.2. Kaygının Zihinsel Boyutu	30
2.11. Sporda Stres Yaratan Faktörler	31
2.12. Yaş Gruplarına Göre Sporcuların Taşıdığı Özellikler	32
2.12.1. 6 Yaş ve Altı	32
2.12.2. 7-9 Yaş	33
2.12.3. 10-12 Yaş	33
2.12.4. 13-14 Yaş	33
2.12.5. 15 Yaş ve Üstü	34
2.12.5. 14-16 Yaş Arası Sporculardan Antrenörlerinin Beklentileri	34
3. GEREÇ ve YÖNTEM	35
3.1. Araştırmanın Modeli	35
3.2. Örneklem	35
3.3. Veri Toplama Araçları	35

	Sayfa no
3.3.1. Kişisel Bilgiler	35
3.3.2. Sporcular İçin Antrenör Davranışları Değerlendirme Ölçeği	36
3.4. Verilerin Toplanması	36
3.5. Verilerin İstatistiksel Analizi	36
4. BULGULAR	38
4.1. Kişisel Bilgilerin Değerlendirilmesi	38
4.2. Sporcular İçin Antrenör Davranışlarının Değerlendirilmesi Ölçeğine Göre Yapılan Değerlendirmelerin Dağılımları	42
5. TARTIŞMA	59
6. SONUÇ ve ÖNERİLER	65
KAYNAKLAR	66
EKLER	74

KISALTMALAR

KKTC : Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

SADDÖ: Sporcular için Antrenör Davranışlarını Değerlendirme Ölçeği

APA: American Psychological Association

TABLolar DİZİNİ

	Sayfa no
Tablo 4.1.1. Sporcuların cinsiyete göre dağılımları.	38
Tablo 4.1.2. Sporcuların yaptıkları spor dalına göre dağılımı.	38
Tablo 4.1.3. Sporcuların yaşadıkları ilçeye göre dağılımları.	38
Tablo 4.1.4. Sporcuların anne ve babalarının evlilik durumlarının dağılımı.	39
Tablo 4.1.5. Sporcuların annelerinin eğitim durumlarının dağılımı.	39
Tablo 4.1.6. Sporcuların babalarının eğitim durumlarının dağılımı.	39
Tablo 4.1.7. Sporcuların annelerinin meslek dağılımı.	40
Tablo 4.1.8. Sporcuların babalarının meslek dağılımı.	40
Tablo 4.1.9. Sporcuların spor yaşı dağılımları.	41
Tablo 4.2.1. Sporcular için Antrenör Davranışlarını Değerlendirme Ölçeğinde yer alan alt boyutlarda bulunan ibarelere verilen puanların ortalamaları.	42
Tablo 4.2.2. Antrenman ve kondisyon alt boyutunda bulunan ibarelere 7'li Likert tipi ölçeğe göre verilen puanların yüzde (%) olarak dağılımı.	43
Tablo 4.2.3. Teknik beceri alt boyutunda bulunan ibarelere 7'li Likert tipi ölçeğe göre verilen puanların yüzde (%) olarak dağılımı.	44
Tablo 4.2.4. Zihinsel hazırlık alt boyutunda bulunan ibarelere 7'li Likert tipi ölçeğe göre verilen puanların yüzde (%) olarak dağılımı.	45
Tablo 4.2.5. Hedef belirleme alt boyutunda bulunan ibarelere 7'li Likert tipi ölçeğe göre verilen puanların yüzde (%) olarak dağılımı.	45
Tablo 4.2.6. Yarışma stratejileri alt boyutunda bulunan ibarelere 7'li Likert tipi ölçeğe göre verilen puanların yüzde (%) olarak dağılımı.	46

	Sayfa no
Tablo 4.2.7. Olumlu antrenör davranışları alt boyutunda bulunan ibarelerin 7'li Likert tipi ölçeğe göre verilen puanların yüzde (%) olarak dağılımı.	46
Tablo 4.2.8. Olumsuz antrenör davranışları alt boyutunda bulunan ibarelere 7'li Likert tipi ölçeğe göre verilen puanların yüzde (%) olarak dağılımı.	47
Tablo 4.2.9. Sporcuların antrenör davranışlarının değerlendirilmesi ölçeğine göre yaptıkları değerlendirmelerin ortalaması.	48
Tablo 4.3. Sporcular için Antrenör Davranışlarının Değerlendirilmesi Ölçeğinde cinsiyete göre algılanan antrenör davranışlarının Mann-Whitney U test sonucuna göre dağılımı.	49
Tablo 4.4 Sporcular için Antrenör Davranışlarının Değerlendirilmesi Ölçeğine verilen puanların yaşa göre dağılımı.	50
Tablo 4.5. Sporcular için Antrenör Davranışlarının Değerlendirilmesi Ölçeğine verilen puanların spor dalına göre dağılımı.	51
Tablo 4.6. Sporcular için Antrenör Davranışlarının Değerlendirilmesi Ölçeğine verilen puanların yaşadıkları ilçeye göre dağılımı.	52
Tablo 4.7. Sporcular için Antrenör Davranışlarının Değerlendirilmesi Ölçeğine verilen puanların anne eğitimine göre dağılımı.	54
Tablo 4.8. Sporcular için Antrenör Davranışlarının Değerlendirilmesi Ölçeğine verilen puanların anne mesleğine göre dağılımı.	56

AMAÇ

Antrenör-sporcu ilişkisinin sporda başarıya ulaşmak için önemli bir kriter olduğu söylenebilir. Son zamanlarda sporun gerçek amacından saptırılması ve ahlaki değerlerin yerini maddi değerlerin almasıyla, antrenör-sporcu ilişkileri de olumsuz etkilenmiştir. Literatürde günümüze kadar sporda etik kavramı ile ilgili birçok çalışma yapılmıştır. Fakat antrenörlerin davranışlarının özellikle belirli yaş gruplarına etkilerinin araştırılmasının oldukça sınırlı olduğu gözlenmiştir. Bu nedenle araştırmanın sonuçlarının antrenör-sporcu ilişkisine yön vermesi ve sporcuların başarısının artmasında hangi tip antrenörlerin daha etkili olduğunun belirlenmesi bakımından alana katkı sağlayabileceği düşünülmüştür. Bu çalışmanın amacı 14-16 yaşları arasındaki sporcuların, antrenörleri ile olan ilişkilerini değerlendirmek ve antrenörün davranış ve tutumlarının sporcular üzerine olan etkilerini incelemektir.

Sporda antrenör davranışlarının incelenmesi (KKTC örneği)**Öğrencinin adı: Gurur Sarper****Danışman adı: Doç. Dr. Hakan Atamtürk****Fakülte: Spor Bilimleri Fakültesi****ÖZET**

Amaç: Bu çalışmanın amacı 14-16 yaşları arasındaki sporcuların, antrenörleri ile olan ilişkilerini değerlendirmek ve antrenörün davranış ve tutumlarının sporcular üzerine olan etkilerini incelemektir. **Gereç ve Yöntem:** Bu araştırma 'Niceliksel Araştırma Yöntemi' kullanılarak yapılmıştır. Antrenör davranışlarının 14-16 yaşları arasındaki sporcular üzerindeki etkilerini ve bu sporcuların antrenörlerinin davranışlarını nasıl değerlendirdiklerini belirlemek amacıyla tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmamızda örnekleme Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde bulunan şampiyon spor kulüplerinde çeşitli spor dalları ile ilgilenen sporcular oluşturmaktadır. Çalışmamızın verilerinin elde edilmesinde 'Kişisel Bilgiler' ve 'Sporcular İçin Antrenör Davranışları Değerlendirme Ölçeği' bölümlerinden oluşan bir ölçek formu kullanılmıştır. Veriler, sporcular tarafından yüz yüze görüşme yöntemi ile toplanmıştır. Sporculara araştırmanın konusu ve amacı açıkça anlatılmış ve formlar doldurulurken dikkat etmeleri gereken noktalar belirtilmiştir. **Bulgular:** Araştırmaya toplam 92 (48 kız/44 erkek) sporcu katılmıştır. Araştırmaya katılan sporcuların %54,3'ü basketbol, %26,1'i hentbol, %8,7'si voleybol, %10,9'u ise yüzme ile ilgilendiği tespit edilmiştir. Sporcuların %58,7'si Lefkoşa, %33,7'si Girne, %6,52'si Mağusa ve %1,1'i Lefke'de ikamet ettiğini belirtmişlerdir. Çalışmamızın sonuçlarına göre antrenman ve kondisyon alt boyutuna kızların verdiği puanların ortalaması 5.28 iken, erkeklerin verdiği puanların ortalaması 6.01 olarak saptanmıştır. Bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p>0.05$). Sporcular için Antrenör Davranışlarının Değerlendirilmesi Ölçeğine verilen puanların spor dalına göre dağılımında ise zihinsel hazırlık, yarışma stratejileri ve olumlu antrenör davranışları alt boyutlarında yapılan spor dallarının verilen puanlara etkisinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu ortaya çıkmıştır ($p<0.05$). Sporcuların anne eğitiminin sporcular için antrenör davranışlarının değerlendirilmesi ölçeğine göre verdikleri puanlar üzerine etkisine bakıldığında ise sadece olumlu antrenör davranışları ve olumsuz antrenör

davranışları alt boyutlarına verilen puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Olumlu antrenör davranışları alt boyutuna en yüksek puan ortalaması anne eğitimi ilkokul seviyesinde olan sporcular tarafından verilmiştir. Olumsuz antrenör davranışları alt boyutunda ise en düşük puan ortalaması yine anne eğitimi ilkokul seviyesinde olan sporcular tarafından verilmiştir ($p<0,05$). **Sonuçlar:** Çalışmamızın sonuçlarına göre erkek sporcuların puan ortalamaları kız sporcuların puan ortalamalarından daha yüksek tespit edilmiş ve bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Sonuçlarımız doğrultusunda K.K.T.C.'nin farklı şehirlerinde yaşayan sporcuların puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Çalışmamızda anne eğitimi olumlu antrenör davranışları ve olumsuz antrenör davranışları alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yaratmıştır.

Anahtar Sözcükler: Antrenör, sporcu, antrenör davranışı

Examination of coach behavior in sport (TRNC Example)**Student name: Gurur Sarper****Advisor name: Assoc. Prof. Dr. Hakan Atamtürk****Faculty: Faculty of Sport Sciences****ABSTRACT**

Background: The aim of this study was to evaluate the relationship of athletes between the ages of 14-16 with their trainers and to examine the effects of trainer behavior and attitudes on athletes. **Materials and Methods:** This research has been done using the "Quantitative Research Method". Screening model was used to determine the effects of trainer behavior on athletes aged 14-16 and how these athletes evaluate the behavior of their trainers. The sample in our study consists of athletes who are interested in various sports branches in champion sports clubs Turkish Republic Northern Cyprus. A scale form consisting of "Personal Information" and "Trainer Behavior Evaluation Scale for Athletes" was used in obtaining the data of our study. The data were collected by the athletes using face to face interview method. The subject and purpose of the research were clearly explained to the athletes, and the points they should pay attention while filling the forms were specified. **Results:** A total of 92 (48 girls / 44 boys) athletes participated in the study. It was determined that 54.3% of the athletes participating in the study are interested in basketball, 26.1% in handball, 8.7% in volleyball and 10.9% in swimming. 58.7% of the athletes stated that they reside in Nicosia, 33.7% in Kyrenia, 6.52% in Famagusta and 1.1% in Lefke. According to the results of our study, while the average of the scores given by the girls to the training and conditioning sub-dimension was 5.28, the average of the scores given by the boys was found to be 6.01. This difference was statistically significant ($p > 0.05$). In the distribution of the scores given on the Assessment of Coach Behavior Scale for Athletes according to the sports branch, the effect of sports branches in the sub-dimensions of mental preparation, competition strategies and positive trainer behaviors was found to be statistically significant ($p < 0.05$). Considering the effect of the athletes' mother training on the scores they give according to the scale of evaluating the coaching behaviors for athletes, it was found that there was a statistically significant difference between the scores given only to the positive coach behavior and negative coach behavior sub-dimensions. The highest mean score on the positive

trainer behavior sub-dimension was given by athletes whose mother's education was at the primary school level. In the negative coaching behavior sub-dimension, the lowest mean score was given by athletes whose mother education was at the primary school level ($p < 0.05$).

Conclusion: According to the results of our study, the mean scores of male athletes were determined to be higher than the mean scores of female athletes, and this difference was found to be statistically significant. In line with our results, no statistically significant difference was found between the scores of the athletes living in different cities of the TRNC. In our study, mother education created a statistically significant difference in the sub-dimensions of positive coach behavior and negative coach behavior.

Keywords: Coach, athlete, coach behavior

1. GİRİŞ

1.1. Problem Tanımı ve Önemi

Bu bölümde çalışmanın problem ve alt problem cümlelerine, amaç ve önemine, tanımlara ve sınırlılıklara yer verilmiştir.

Mesleği ne olursa olsun, kişiler mesleklerinin gerekliliklerini yerine getirmekle yükümlüdürler. Bunu yaparken de insanlara adaletli davranmalı ve onlara değerli olduklarını hissettirmelidirler. Bir meslekte yeterli olabilmek sadece o mesleğin gereksinimlerini yapmakla değil, tutum ve davranışlarla da ilişkilidir. Bu durumda, her alanda olduğu gibi sporda da hizmet veren kişilerin etik ilkelere uygun davranması önem taşımaktadır (Alemdar ve ark., 2018). Antrenörlerin etik ilkeler çerçevesinde hareket etmesi adaletli bir ortam yaratılmasına neden olmakta ve sporcuları motive etmektedir. Etik ilkelere bağlı kalmayan antrenörler sporcuların ona duyduğu güvenin azalmasına neden olmaktadır. Bununla birlikte isteksiz ve hevesiz bir spor topluluğunun ortaya çıkmasına ortam hazırlamaktadırlar (Caz, 2019).

Bir sporcunun, spor hayatındaki başarı ve kalitesinin artmasında antrenör önemli bir yere sahiptir. İyi bir antrenör, sporcuların kişisel beklentilerine cevap vermeli ve antrenörlük becerilerini geliştirerek sporcunun performansında fark yaratabilmelidir. Antrenörler, davranışlarının sporcuları üzerinde olumlu ya da olumsuz etkiler bırakabileceğinin bilincinde olmalıdır. Çünkü, bir antrenörün performansının sporcuların davranışları ve performansları üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu kanıtlanmıştır (Abakay ve Kuru, 2013).

Antrenörlerin temel amaçları sporcuların fiziksel, bilişsel ve sosyal gelişimini geliştirebilmektir. Sporcuların tüm platformlarda başarı gösterebilmesi, antrenörlerin becerileri ile doğru orantılıdır (Konter, 2009). Antrenörler sporcuların hem sosyal, hem fiziksel, hem de zihinsel becerilerini geliştirmede etkin bir rol oynamaktadırlar. Aynı zamanda antrenörler, sporcuların hedefledikleri amaçlara ulaşmasını sağlayan eğitim almış liderlerdir ve başarıya ulaşmak için sporculara yöneticilik yapmaktadırlar (Sağsan ve ark., 2016).

Her antrenörün etkisi farklıdır. Bazı antrenörler öğretmenlikte daha iyiyken, bazıları sadece teknik bilgilerin aktarılmasını sağlamaktadırlar. Fakat antrenörlerin mesleklerinin gerekliliklerini yerine getirmeleri için bazı özelliklere sahip olmaları gerekmektedir. Bu özellikler; zihinsel, iletişim, eğitim, sürekli gelişme, ahlak ve moral değerleri, soru sorma ve liderlik olarak sıralanabilir (Konter, 1996). Antrenörlerin liderlik becerilerinin önemli olduğunu vurgulayan Newton ve Fry (1998) yukarıda bahsedilen özelliklerin de antrenörlük mesleğinde var olması gerektiğini belirtmişlerdir (Newton ve Fry, 1998).

Liderlikteki gelişmeler spora da etki etmektedir. Spor kulüpleri birer örgüt olarak düşünüldüğünde antrenörler de bu örgütlerin liderleri olarak karşımıza çıkmaktadırlar. İniş ve çıkışların hiç eksik olmadığı sporda lider konumunda olan antrenörlerin bu şartlara uyum sağlayarak görevlerini icra etmeleri gerekmektedir (Sunay, 2009).

Antrenörler genellikle kazanılan karşılaşmalar, sporculara ve kulüplere kazandırdıkları madalya ve kupa sayısı veya üst liglere gönderilen sporcu sayısına bakılarak başarılı ya da başarısız olarak değerlendirilmektedirler (Yapar ve İnce, 2014). Sporcuların başarılarında onları çalıştıran ve yönlendiren kişilerin aktif bir rolü olduğu gerçeği unutulmamalıdır. Bir sporcunun başarılı ya da başarısız olması durumunda her zaman antrenörleri tartışılmaktadır. Doğuştan gelen yetenek iyi bir antrenör ile buluştuğunda bu yeteneğin daha ileri seviyelere taşınması kaçınılmazdır (Sunay, 1998). Sporcu ve antrenör, idman ortamının yapı taşlarıdır. Başarı ancak sporcu ve antrenör arasındaki iyi iletişim ile sağlanabilmektedir. Başarıya ulaşmak için antrenör takımı iyi yönetmeli, sporcuların performanslarını arttırmalı ve ahlak seviyelerini yüksek tutmalıdır (Yalçın, 2013).

Yukarıdaki bilgiler doğrultusunda, antrenör-sporcu ilişkisinin sporda başarıya ulaşmak için önemli bir kriter olduğu söylenebilir. Son zamanlarda sporun gerçek amacından saptırılması ve ahlaki değerlerin yerini maddi değerlerin almasıyla, antrenör-sporcu ilişkileri de olumsuz etkilenmiştir. Literatürde günümüze kadar sporda etik kavramı ile ilgili birçok çalışma yapılmıştır. Fakat antrenörlerin davranışlarının özellikle belirli yaş gruplarına etkilerinin araştırılmasının oldukça sınırlı olduğu gözlenmiştir. Bu nedenle araştırmanın sonuçlarının antrenör-sporcu ilişkisine yön vermesi ve sporcuların başarısının artmasında antrenörlerin davranışlarının etkisinin belirlenmesi bakımından alana katkı sağlayabileceği düşünülmüştür.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı 14-16 yaşları arasındaki sporcuların, antrenörleri ile olan ilişkilerini değerlendirmek ve antrenörün davranışlarının sporcular üzerine olan etkilerini incelemektir.

1.3. Problem Cümlesi

Buna amaçla araştırmanın problem cümlesi;

1.3.1. '14-16 yaşları arasındaki sporcular antrenörlerinin davranışlarını nasıl değerlendirmektedirler?'

Alt Problemler

1.3.1.1. Sporcuların antrenörlerinin davranışlarını değerlendirmelerinde yaşa göre farklılık var mıdır?

1.3.1.2. Sporcuların antrenörlerinin davranışlarını değerlendirmelerinde spor yaşlarına göre farklılık var mıdır?

1.3.1.3. Sporcuların antrenörlerinin davranışlarını değerlendirmelerinde cinsiyete göre farklılık var mıdır?

1.3.1.4. Sporcuların antrenörlerinin davranışlarını değerlendirmelerinde spor dalına göre farklılık var mıdır?

1.3.1.5. Sporcuların antrenörlerinin davranışlarını değerlendirmelerinde anne ve babanın ilişki durumuna göre farklılık var mıdır?

1.3.1.6. Sporcuların antrenörlerinin davranışlarını değerlendirmelerinde anne ve babanın eğitim durumuna göre farklılık var mıdır?

1.3.1.7. Sporcuların antrenörlerinin davranışlarını değerlendirmelerinde anne ve babanın mesleğine göre farklılık var mıdır?

1.4. Araştırmanın Önemi

Bir antrenörün başarılı olabilmesi için sadece sporcularının başarılı olması yeterli değildir. Bu yetenekli sporcuları doğru yönlendirebilecek, sahip oldukları yetenekleri ortaya çıkarmalarını sağlayacak, liderlik özelliğine sahip antrenörlere ihtiyaç vardır (Yalçın, 2013). Antrenör, teknik direktör, takım kaptanı gibi takım atmosferine doğrudan etkisi olan kişilerin liderlik özelliklerinin olması gereklidir. Liderlik hedeflere ulaşma yolunda sporcuları etkileme sürecidir ve bu süreç ancak antrenörler ve sporcular arasında oluşturulan bağ ve iletişim ile daha başarılı olabilmektedir (Öztürk, 2019).

Liderlerin grupta etkileşiminde liderlik tiplerinin de etkili olduğu göz ardı edilmemelidir. Liderlerin sahip olduğu özellikler etkileşimde bulunurken sergileyecekleri davranışlarını ve iletişim türünü etkileyecektir. Doğru iletişim türü başarıyı etkilediğinden empati ve liderlik tiplerinin birbirine etkisi önemli hale gelmektedir (Sunay, 2009).

Antrenörlerin sporcular üzerine olan etkisini inceleyen araştırmalarda genel olarak ulaşılan sonuç şudur; İyi bir antrenör, performans bakımından başarılı olan ve sporcularından olumlu geri dönüşler alabilen antrenördür (Yılmaz ve ark., 2009). Antrenörlük görevi yerine getirilirken çalıştırılan bireylerin yaşları, yetenekleri ve kişisel özellikleri göz önünde bulundurulmalıdır. Etkili bir antrenörlüğün temelini sporcuların beklentileri doğrultusunda davranış sergileyebilen bir antrenör olmak oluşturmaktadır (Martens, 1998).

Ülkemizde farklı spor branşlarında ve belirli yaş aralığında antrenör davranışlarını inceleyen bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Ergenlik çağındaki sporcuların antrenörlerinin davranışlarını nasıl karşıladıkları ve bu tutumlarını nasıl değerlendirdikleri sorusuna yeni bir görüş sağlayacağı, bu bilgiler doğrultusunda antrenörlere hem kendi davranışlarını tekrar gözden geçirme fırsatı sunmasının yanında sporcularını da tanıma fırsatı vereceği, sporcu ve antrenör ilişkilerine yönelik yeni ve faydalı bir görüş sağlayacağı düşünülmektedir.

1.5. Sayıtlar

Çalışmaya katılan sporcuların anket sorularını samimi ve doğru cevapladıkları varsayılmaktadır.

1.6. Sınırlılıklar

Çalışma 2019-2020 eğitim dönemi ile sınırlıdır.

Yöntem açısından Genel Tarama Modeli ile sınırlıdır.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Spor Kulüpleri bünyesindeki sporcuların 2019-2020 sezonu ile sınırlıdır.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Spor Kulüplerine bağlı 92 sporcu ile sınırlıdır.

Sporcular için Antrenör Davranışlarını Değerlendirme Ölçeği ile sınırlıdır.

Deneklerin ölçekteki sorulara içtenlikle cevap verdiğini varsaymaktayız.

1.7. Tanımlar

Sporcu: Sporla uğraşan, spor yapan kimse (Filiz ve Demirhan, 2017).

Lider: Önder. Bir örgütün en üst düzeyde yönetimiyle görevli, özellikle bir partinin başkanı olan kimse (Unutmaz ve Gençler, 2012).

Antrenör: Bir spor takımını ya da sporcuyu çalıştıran, oyuna hazırlayan kimse (Filiz ve Demirhan, 2017).

Antrenör Davranışı: Sporcuların kişisel ihtiyaçlarına ve beklentilerine cevap verme, antrenörlük becerilerini geliştirerek sporcuların performansını arttırabilme, becerilerini geliştirebilme ve tutumlarının sporcuların üzerinde ne gibi etkiler yaratabileceğini öngörebilme sürecidir (Tepeköylü ve Soytürk, 2019).

Antrenör Davranışını Değerlendirme: Antrenman ve müsabaka ortamında antrenörün davranışları farklılıklar göstereceğinden, sporcuların antrenman ve müsabaka ortamlarında antrenörlerini nasıl algıladıklarına ilişkin oluşturulan zihinsel modelleme sürecidir (Tepeköylü ve Soytürk, 2019).

1.8. Kısaltmalar

KKTC: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

SADDÖ: Sporcular için Antrenör Davranışlarını Değerlendirme Ölçeği

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Antrenörlüğün Tanımı

Toplumlar içerisinde her zaman yöneten ve yönetilenler ayrımı yapılmaktadır. Bu ayrım en küçük topluluklardan en büyüğüne kadar görülmektedir. Kişilerin beklenti ve hayallerine ulaşmak için yollar aramaları ve bu konudaki farklı düşünceler, yöneten ve yönetilen ayrımına neden olmaktadır (Gökçe ve ark., 2008). Ayrıca insanların bir toplulukta iş birliği ya da iş bölümü yapma zorunluluğu da bu ayrımın yapılmasına katkı sağlamıştır. Bütün bu nedenlerden dolayı liderlik, yöneticilik ve antrenörlük gibi kavramlar ortaya çıkmıştır (Çik ve Küçük, 2019).

Antrenör, Fransızca kökenli *entraîneur* kelimesinden gelmektedir. Sporcuların daha başarılı olmalarını sağlamak, spor becerilerini ve taktiklerini geliştirmek ve onları müsabakalara hazırlamak amacıyla görev yapan kişilere antrenör denmektedir (Martens, 1998). İster amatör ister profesyonel olsun tüm sporcuları antrenmanlar sırasında en iyi şekilde hazırlamakla yükümlüdürler. Bunu yaparken de tüm sporcuların kişisel özelliklerini göz önünde bulundurmaları gerekmektedir. Spor alanında yapılan araştırmalarda genel olarak çalıştırılan grubun büyüklüğü, sporcu motivasyon düzeyleri, liderlik algısı ve antrenörlük psikolojisi üzerinde durulmuştur. Bu bağlamda liderlik kişileri amaçlarına doğru yönlendiren, belirli bir grup ve topluluğu yönetmek için gereken tüm vasıflara sahip olma, aynı zamanda belirlenen hedefler için bireyleri etkileyen davranışsal süreç olarak tanımlanmaktadır (Fransen ve ark., 2017). Etkili bir antrenörlükte ise karşısındaki kişiyi etkileyip, yönlendirebilme ve iletişime geçebilme özellikleri aranmaktadır. Antrenör için liderlik kavramı sporculara öncülük ederek, onları doğru yönlendirebilmek anlamına gelmektedir (Toros ve Duvan, 2011).

2.2. Antrenörün Özellikleri

İdeal bir antrenörün birçok özelliği bulunmaktadır. Bunlar;

Spor Bilgisi: Antrenörün bilgisi sporcuyla tatmin etmelidir. Sporcu, karşılaşılabileceği zorluklarla antrenörünün başa çıkabileceğini bilmelidir (Başer, 1986). Antrenör sadece kendi alanıyla ilgili değil, genel spor bilgisi ile de göz doldurmalıdır. Spor camiasındaki yeni bilgileri takip etmeli ve uygulamalıdır. Bu özelliklere sahip olan antrenörlere sporcuların güven duyduğu gösterilmiştir (Doğan, 2004).

Yeniliklere ve gelişmeye açık olma: Bir antrenör evrensel bilgiler edinmeye açık olmalıdır (Başer, 1986). Devamlı gelişen ve değişen spor yaşamında yeni bilgileri öğrenme ve uygulama konusunda hevesli olması gerekmektedir. Bu amaç doğrultusunda her türlü bilgi kaynağından yeniliklere ulaşabilmelidir (Çeyiz, 2007).

Kişilik özellikleri: Antrenör, herkesle iyi iletişim kurabilmeli ve bunun için kişilik özelliklerinin olumlu olması gerekmektedir. Bu özellikler arasında sorumluluk sahibi olma, esnek olabilmek, olumlu şeyleri destekleme, adil davranma, eleştirilere açık olma, kişisel eleştiri yapabilmek sayılabilir. Bunlarla birlikte çevreden gelebilecek her türlü baskıya karşı koyabilmelidir (Çeyiz, 2007).

İlgi alanının geniş olması: Öncelikle bir insan olarak antrenörün genel kültürünün yeterli olması gerekmektedir. Bununla birlikte işbirliği yapmak zorunda olduğu spor araştırmacıları, yöneticiler, sporcu doktorları ve psikologlarla ilgili konularda da bilgi sahibi olmalıdırlar (Çeyiz, 2007).

Örnek olma: Antrenörler hem spor hem de özel hayatlarında sporcularına iyi bir örnek olmalıdır. Antrenör, sporcularından beklentilerini öncelikle kendisi yapabilmelidir. Sporcularına içki içmeyi yasakladıysa, onların yanında kendisi de içki içmemelidir (Doğan, 2004).

Dürüstlük: Hem kendisine hem de sporcularına karşı dürüst olmalı ve hata yapan kendi dahi olsa bunu dürüst bir şekilde kabullenmelidir. Bunun tam tersi, eğer sporcuları istenen başarıyı elde ederlerse haklarını alacaklarının güvencesini vermelidir (Başer, 1986).

İlgili olma: Antrenör mesleğinin yanında, sporcuların özel hayatlarındaki sorunlarla da ilgilenmeli ve onlara destek olmalıdır. Sporcuları ile olan ilişkilerini sevgi ve saygı çerçevesine dayandırmalıdır. Sporcularına karşı ilgili olmalı ve aralarında ayırım yapmamalıdır (Çeyiz, 2007).

Yapıcı davranma:. Sporcu başarılı da olsa başarısız da olsa antrenör her zaman yapıcı eleştirilerde bulunmalıdır (Doğan, 2004). Antrenör başarı konusunda ekibin kimyasını belirleyen bir liderdir (Baltaş, 2000).

Ayrabilme Özelliği: Antrenör sporcularını değerlendirirken yetenekliyi ayırt etmeli, ayrıntıları fark edebilmelidir. Kabiliyeti tanıyabilmelidir (Baltaş, 2000).

Olgunluk: Bir sporcunun hatalarını ve zayıf taraflarını kırmadan söyleyebilmeli ve bunları düzeltmek konusunda yapıcı davranmalıdır (Doğan, 2004).

Zeka: Zeki bir antrenör aynı zamanda yaratıcıdır ve yeni görüşlere açıktır. Spor zekası ise bilgi ve tecrübe birikimin sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Bu noktada da sporcularını okumaya ve yeni bilgiler edinmeye yönlendirmelidir (Çeyiz, 2007).

İnatçı ve ısrarlı olmak: Antrenör ne ile karşılaşırsa karşılaşsın asla cesaretini ve inancını kaybetmemelidir. Başarıya giden yolda inatçı ve ısrarlı olmamalıdır. Yaşanan başarısızlıkların spor hayatında yaşaması gerektiği geçici bir tecrübe olduğunun farkında olmalıdır (Çeyiz, 2007).

Sabırlı Olmak: Bir sporcu ya da takımı yetiştirmek ve istenilen seviyeye çıkarmak uzun sürebilir, hatta bazen o kadar yavaştır ki cesaret kırıcı olabilir. Antrenör yaşayabileceği tüm bu zorlukları bilerek, başarı için gereksiz hayaller kurmamalı ve bu konuda hayal kırıklığına uğramamalıdır. Yanlış kararlar vermemek için sabırlı davranmalıdır (Başer, 1986).

Kendini Kontrol Edebilmeli: Antrenör karşılaşmalar sırasında hızlı değişen sonuçlara hazırlıklı olmalı ve bu durumun altından kalkabilmelidir. Böyle bir durumda strese giren antrenör, sporcularına da bunu yansıtılabilmekte ve karşılaşmalar sırasında performanslarını olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Başer, 1986).

Organizasyon: Eğitimli bir antrenör zamanlama konusunda hata yapmamalıdır ve sporcusunu hedefleri doğrultusunda organize edebilmelidir. Tedbirleri zamanında alabilmeli,

karşılaşmalara iyi hazırlanabilmelidir. Boşa geçirilen zamanın telafisi olmamaktadır (Doğan, 2004).

Mizah Duygusu: Yeri geldiğinde antrenör sporcularıyla şakalaşabilmelidir. Bunun için sporcuları ile olan iletişiminin iyi olması gerekmektedir. Hiç gülmeyen bir antrenör sporcuları tedirgin edebilmektedir. Düzeyli olduğu sürece, sporcularından gelen şakalara da açık olmalıdır. Unutulmamalıdır ki takımın her zaman pozitif olmaya ihtiyacı vardır (Çeyiz, 2007).

Dikkatli ve Çalışkan Olmak: Antrenör programını dikkatli bir şekilde oluşturmalı ve çalışma şartlarını sporcuların ihtiyaç ve isteklerine cevap verebilecek şekilde organize etmelidir. Bir antrenörün dikkat etmesi gereken konular arasında dönem boyunca yapılacak antrenman ve maçların takvimlerini doğru ayarlamaktır (Başer, 1986).

2.3. Antrenör Tipleri

Sporcuların birbirleri ile olan bağlılığının sağlanmasında ve performanslarının artırılmasında antrenörün önemi büyüktür. En yetenekli sporcuların bile kendisini en iyi şekilde yarışlara hazırlayacak, yönlendirecek ve taktik verecek bir lidere ihtiyaç duymaktadırlar (Kilit ve ark., 2019). Yapılan bir araştırmada, her antrenörün kendine has teknik ve taktiklerinin olduğu fakat her şeyden önce sporcularının saygısını ve sevgisini kazanmasının daha önemli olduğu belirtilmiştir (Fransen ve ark., 2017).

Antrenörler kendi bireysel özelliklerine göre kategorilere ayrılmaktadırlar;

2.3.1. Aşırı Disiplinli ve Otoriter Antrenör

Otoriter antrenörlerin, neyin yapılması neyin yapılmaması gerektiği konusunda kendilerine hakim olmadıklarını fakat fanatizmin baskın olduğu spor branşlarında sporcuların hayranlığını ve saygınlığını kazanabildiği belirtilmiştir (İlhan ve Gencer, 2012). Sporculardan ayrıntılara dikkat etmelerini istemeleri, belli bir programa bağlı kalarak hareket etmeleri ve sporcuların hatalarını kabul etmemeleri belirgin özellikleri arasındadır. Genellikle yeterli deneyime sahip olmayan genç antrenörler bu şekilde davranmaktadır.

Onlar için sadece yönetmek önem taşımaktadır. İnsanlara ve sporcularına itimat etmezler. Kontrolü kendi ellerinde tutmadıkları zaman kaygı, stres ve güvensizlik duygusu içinde olurlar. Bu tip antrenörlerin tek isteklerinin başarılı olmak olduğu, emirlerine uyulmasını istediklerini, ceza sistemini kullandıkları, hoşgörülü olmadıkları ve şiddet kullanmaya meyilli oldukları belirtilmiştir (Chelladurai, 1980)

Yapılan bir çalışmada antrenörlerin çoğunlukla otoriter tip olduğu, kurallara uymayı seven ve istediklerini kolaylıkla yaptıran kişiler oldukları belirtilmiştir (İlhan ve Gencer, 2012). Bu tip antrenörler sporcuları tarafından çok sevilme de, stresin yüksek olduğu karşılaşmalarda daha başarılı oldukları gösterilmiştir. Örnek verilecek olursa bir karşılaşma sırasında çok kısa sürede taktik verecek bir antrenöre ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kısa sürede katılımcı ya da demokratik antrenörlerin başarılı taktikler veremedikleri tespit edilmiştir (Türksoy, 2010).

Bu tip antrenörlerin avantajları, ortamda disiplini sağlayabilmeleri ve sporcuların hedeflerine tam motive olarak ilerlemelerini sağlamalarıdır. Dezavantajları ise başarısızlığa tahammülleri olmadığı için yenilgi durumunda sporcularda huzursuzluğa neden olabilmektedirler ve sporcuların tekrar motivasyonunu sağlamada başarısız olabilmektedirler. Birçok sporcu, emirler veren, aşırı disiplinli, otoriter davranışlara maruz kaldığında, antrenör değişme yoluna gitmektedir (Terlemez, 2019).

2.3.2. Demokratik Antrenör

Demokratik tip antrenörler otoriter antrenörlerden farklı olarak, yetkilerinin fazlalığı ile değil, bu yetkileri daha iyi ne şekilde kullanabilecekleri ile ilgilenmektedirler. Demokratik liderler grubun amaçlarını tespit ederler ve tüm sporcuların bu ölçütte var olmalarına önem verirler. Bütün sorumluluğu üzerlerine almaktan ziyade, tüm sporculara eşit sorumluluk dağıtarak herkesin eşit sorumluluk üstlenmesini sağlamak amacındadırlar (Dolaşır ve Dolaşır, 2006). Sporcular arasındaki anlaşmazlıkların çözümüne destek olurlar ve tarafsız bir lider olarak olayı çözüme kavuşturmayı hedeflerler. Sporcular arasında ayırım yapmadan, herkese eşit davranmaya gayret ederek bir düzen kurarlar (Alptekin, 1968). Demokratik antrenörler karar alırken sporcularının da fikrini almaktan çekinmezler. Başarıya ulaşmak için sporcuları doğru yönlendirmeleri gerektiğini ve bir lider oldukları

gerçeğini göz ardı etmeden, sporcuların karar verme yetkilerinin olmasının onları sorumluluk sahibi yapacağını da bilirler (Martens, 1998). Antrenör haricindeki kişilerin de karar verebilmesi o takım bireyleri için sosyalleşme anlamını taşımaktadır. Sporculara da karar verme yetkisinin verilmesinin olumsuz yönleri olmasına rağmen, avantajları da oldukça fazladır. Hep birlikte alınan bir kararı benimsemek ve ona sahip çıkmak daha kolay olmaktadır. Bu nedenle alınan karar daha iyi bir şekilde uygulamaya konulur. Ayrıca kararın tek bir kişi tarafından alınmaması daha fazla seçenek oluşmasına ortam hazırlamaktadır. Fakat sporcular arasındaki iletişim iyi değilse bir karar alınırken fikir ortaya atmaları zaman kaybına neden olabilmektedir (Tiryaki, 2000).

2.3.3. Liberal Antrenör

Liberal antrenörler, liderlik yetkilerini minimum düzeyde kullanırlar. Sporcuları serbest bırakarak, kendisine sunulan kaynaklar çerçevesinde amaç, plan ve programlarını yapmayı tercih ederler (Eren, 1991). Liberal antrenörün dezavantajı, sporculara etkin bir liderlik yapamadığından, herkes kendi istediği hedef ve araçlar doğrultusunda hareket etmesidir (Dolaşır, 2006). Bunun dışında hem kişisel hem de takım başarılarında azalmalar görülebilmektedir. Ayrıca sporculara tam serbestlik sağlayan antrenör, çalışmaktan kaçan, takımın ve kulübün çıkarlarını kendi için kullanan bireyler ortaya çıkarabilmekte ve takımın birliğinin bozulmasına neden olabilmektedir (Dinçer, Fidan, 1996).

Sonuç olarak antrenörlükte hangi tip liderlik yapılırsa yapılsın, önemli olan antrenör ve sporcular arasındaki iyi iletişim ve ilişkidir.

Antrenörlükte üç stil Konter tarafından aşağıdaki gibi özetlenmiştir (Konter, 1996);

Otoriter Stil

- Kararları alan kişi antrenördür.
- Sporcular, Antrenörlerinin emirlerine eksiksiz uymalıdır.
- Antrenör tüm kontrolün kendisinde olmasını ister.
- Sporcular pasiftirler.
- Kontrolün zaman içerisinde sporcuların eline geçmesi gerektiği fikrini savunmazlar.
- Bilgi birikimleri konusunda şüphecidirler.

- Her zaman ellerinde tutmak istedikleri kontrolü bir gün kaybedecekleri korkusunu taşımaktadırlar.
- Sporculara karşı güvenleri oldukça azdır.
- Onlar için esas önemli olan şey yönetmektir.
- Eğer kontrol mekanizması ellerinden alınır, stres ve güvensizlik duygusu içine düşerler.
- Sorgulayan, soru soran sporculara müsaade etmezler.
- Her an bu iş için yeterli olmadıklarının ortaya çıkmasından korkarlar.
- Kazanmaya ve başarmaya odaklı yaşarlar.
- Sporcuları antrenörün emirlerini yerine getirecekleri şekilde yönlendirip eğitirler.
- Kazanılan müsabakaların kendileri sayesinde kazanıldığını düşünürler.
- Sporcuların yaptıkları işi eğlenerek ve keyif alarak yapmalarına müsaade etmezler.
- Sporcularda içsel motivasyonun geliştirilmesini engellerler.
- Sporcular dışsal ödüllerle daha çok yabancılaştırılırlar.
- Antrenmanlar monoton bir hal alır ve sporculara ağır gelmeye başlar.
- Kazanmak sporculardan daha önemlidir.
- Sporcular adına karar verirler ve sporcuların da bu karara uymasını isterler.
- Sporcuların güvenlerini ve kendilerine olan saygılarını kaybetmelerine neden olurlar.
- Özgür sporcular yetişmesine engel olurlar.
- Sporcuların korkutularak ve emirlere uyarak hareket etmeleri istenir ve antrenmanların bir parçası haline getirilir.
- Bilgisiz ve beceriksiz olduklarını örtmeye çalışırlar.
- Sporcuların özel hayatlarının bile kontrolünü ellerinde tutmak isterler.
- Sadece kazanmaya odaklıdırlar.
- Saygı kazanmaya çalışmadıkları gibi, başkalarından saygı beklentisi içerisindedirler.
- Müsabakaların sonuçları ile çok ilgilidirler.
- Sporcuları kendi için bir köle olarak görmektedirler.
- Müsabakaların sonucu istedikleri gibi olacaksa, ancak o zaman sporcuları ile ilgilenirler.
- Sanki sporcular sadece spor için varmışlar gibi bir tutum sergilerler.

Liberal Stil

- Karar alma konusunda çekingen davranırlar.
- Eğitme konusunda yeterli değillerdir.
- Antrenmanlarda büyük bir sorun olmadıkça karışmazlar.
- Durumu kontrol etme adına hiçbir adım atmazlar.
- Planlı ve organize ęalıřmalar yapma konusunda yetersizdirler.
- Endişe duymazlar, ilgisizdirler.
- Sporcularına bakıcılık yaparlar.
- Sorun ęözme konusunda yetersidirler.
- Sporcuların soru sorma imkanları vardır ama aldıkları cevaplar ęok tatmin edici olamamaktadır.
- Sporcularını başlarından atarak, tembellik etmeye meyillidirler.
- Yetersiz oldukları bilinmektedir.
- Eğitmek-öğretmek gibi bir amaçları yoktur.
- Rastlantı sonucu ve ender olarak başarılı olurlar.
- Sporcuları motive etmek için bir ęabaları yoktur.
- Sporcuların ne derece kabiliyetli oldukları ile ilgilenemezler.
- Sporcuların otokontrol ve sorumluluk alma yetilerinin gelişmesini önemsemezler.
- Özgüven ve saygının gelişip gelişmediği konusunda herhangi bir kaygı duymazlar.
- Demokratik de olamazlar, diktatör de.
- Hedef belirlemezler.
- Sporcularının gelişmesi için sporu bir arağ olarak kullanmazlar.
- Görevlerini severek yapmazlar. Tek amaçları günlerini geçirmektir.

Demokratik Stil

- Kararlar sporcularla birlikte alınır.
- Eğitme ve öğretme görevlerini gerektiği gibi yapmaktadırlar.
- Sporcuların sorumluluk bilincinin gelişmesini isterler.

- Gerektiği zaman kontrolü sporcularına bırakabilirler.
- Bağımsız ve özgür sporcular yetiştirmeyi hedeflerler.
- Ancak sorumluluk alabilen, özgür ve karar alma yetisi olan kişiler oldukları zaman iyi birer sporcu olabileceklerine inanırlar.
- Liderliğin gerekliliklerini öğretmek için çaba harcarlar.
- Diktatörlüğü de liberalliği de kabul etmezler.
- Kendilerine ve bilgi düzeylerine güvenirlirler.
- Soru soran, sorgulayan sporcular yetiştirmek isterler.
- Kendi hayatlarında söz sahibi olabilen sporcular yetiştirmeyi benimsemiştirler.
- Sürekli bilgi edinirler ve hatalarını tecrübe olarak görürler.
- Öğretmeyi sevdikleri gibi, öğrenmeyi de severler.
- Kazanılan zaferlerin kendi kadar sporcularının da başarısı olduğuna inanırlar.
- Sporcularını gerçek performanslarını sergilemeleri için yüreklendirirler.
- Spor yaparken hem keyif almayı hem de eğlenmeyi sağlarlar.
- Sporcularının otokontrol mekanizmalarını geliştirirler.
- Motivasyonu arttırmak için ödül yöntemini seçerler.
- Sporcuların kendilerine güvenmelerini ve saygı duymalarını sağlarlar.
- Başarılı olmanın her şey demek olmadığını bilirler ama başarmak için de çalışırlar.
- Hedef belirlerken sporcularla birlikte hareket edip, hedeflerine ulaşmaları için onlara yol gösterirler.
- Sporcular bir karar ya da sorumluluk alacaklarında onlara yol gösterirler.
- Emirlerine uymaları gibi bir beklentileri yoktur.
- Bilgi sahibidirler ve yeteneklidirler.
- Antrenman sırasında sporcularına yarar sağlayacak çalışma şekillerini uygulamaya çalışırlar.
- Sporcuları her şeyin üzerinde tutarlar.
- Sporcularının daha başarılı olmaları için görev yaptıklarının bilincindedirler.
- Amaçları sporcularının daha iyi olmasını sağlamaktır.

2.4. Antrenörün Görevleri

- Hem fiziksel hem de sosyal olarak sporcularının daha güçlü ve iyi olmalarını sağlamak.
- Spor dalına en uygun olan ruhsal, bedensel ve sosyal gelişmenin sağlanması ve bunun korunması.
- Teknik olarak sporcuları en iyi şekilde hazırlamak ve bu tekniklerle daha iyi olmasını sağlamak.
- Sporcuları sadece fiziki olarak değil, psikolojik olarak da hazırlamak ve gerekirse bunun için uzman kişilerden yardım almak.
- Sporcuların en iyi şekilde hazırlanmaları için organizasyonları yapmak, belirli aralıklarla ölçüm ve testlerle değerlendirme yapmak.
- Sporcuların durumları ile yakından ilgilenip, sağlıklarını korumak.
- Sporcuların kaza geçirmelerini ve sakatlanmalarını önlemek.
- Sporcuların bedensel ve ruhsal gelişimlerinin yanında beslenme düzenleri ile de ilgilenmek.
- Sporcuların antrenmanlara ne istediklerini bilen kişiler olarak katılmalarını sağlamak ve antrenmanlara aktif katılım sağlamak.
- Sporculara değerli olduklarını hissettirerek motivasyonlarını üst düzeyde tutmak.
- Sporculara aynı zamanda iletişim yeteneklerini de kullanarak danışmanlık yapmak.
- Uzman olduğu spor dalında realist olmak ve gerektiğinde diğer branşların uzmanlarından yardım almak (Göral ve ark., 1999)

2.5. Antrenörlüğün Etik İlkeleri

Amerika Birleşik Devletleri Psikoloji Derneği (American Psychological Association-APA) etik kodlar belirleyerek sporcuları zor ve tehlikeli durumlardan korumayı hedeflemiştir (Zel, 2006). Ayrıca Amerika Birleşik Devletleri Olimpiyat Komitesi APA ile işbirliği yaparak bir antrenörde bulunması gereken etik ilkeleri şu şekilde sıralamıştır (APA, 1992) ;

Antrenör;

- Hem özel hem de çalışma yaşamında etik ilkeleri özümseyerek uygulamalı ve bu konuda örnek teşkil etmelidir.
- Yenilikleri yakından takip etmeli ve uzman olduğu alanda kendini daha da geliştirmelidir.
- Kendi alanı ile ilgili kararlar alırken temeli yargıya dayanmalıdır.
- Antrenmanın ne için yapıldığını ve ne gibi sonuçlar doğuracağını önceden kestirmelidir.
- Başkalarının düşüncelerine ve değerlerine de saygılı olmayı bilmelidirler.
- Cinsiyet, yaş, din, dil, ırk ve benzeri konularda ayırıcılık yapmamalıdır.
- Sporcularının arkasında durmalı ve bunun sorumluluğunu almaktan korkmamalıdır.
- Elindeki yetkileri kötü amaçlar için kullanmamalıdır.
- İnsanlarla iyi iletişim kurabilmelidirler.

2.6. Antrenör Sporcu İletişimi

Antrenör sporcu iletişiminden bahsetmeden önce iletişim kavramını açıklamak daha doğru olacaktır.

2.6.1. İletişim

İnsanlar doğaları gereği sosyal yapıdadırlar ve bunun için çevrelerinde olan olayları anlamak isterler. Kısacası çevre ile ilişki içerisinde. İletişim insanoğlunun varlığıyla başlar. İletişim sürecinde insanlar öncelikle kendisi ile iletişim kurabilmelidir. Ancak kendisiyle etkili iletişim kurabilen insanlar çevresindeki diğer insanlarla da iletişim kurmakta başarılı olabilirler (Tutar, 2003).

İletişim; bir bireyin kendi duygu ve fikirlerini anlatma ve diğer kişileri anlama yoludur. Nasıl ki vücudun organları arasındaki haberleşmeyi sinir sistemi sağlıyorsa toplumu oluşturan alt sistemler arasındaki etkileşimi de iletişim gerçekleştirmektedir.

İletişim doğru bir biçimde kurulabiliyorsa, kişiler, örgütler ve toplumlar daha sağlıklı bir şekilde gelişirler (Öztürk ve Soytürk, 2019). Grup hedeflerinin belirlenmesi, amaçlara ulaşmak için izlenen yolların belirlenmesi, hedeflere ulaşma konusunda geri bildirimlerin sağlanması iletişim sayesinde gerçekleşmekte ve etkili iletişimle çalışanların moral ve motivasyonlarının yükseltilmesi sağlanmaktadır (Tutar, 2003).

2.6.2. Antrenörlükte İletişim

Antrenörlükte iletişim becerisini belirleyen faktörler, haberciler, sporcular, taraftarlar, diğer liderler ve sporda aktif rol oynayan kurum ve kuruluşlarla olan ilişkilidir. Eğer bir antrenör, iletişim konusunda bilgili ve yetenekli değilse, tecrübelerinin karşılığını alması biraz zor olabilmektedir. Antrenörün iletişim becerilerini etkili bir şekilde kullanabilmesi sonucunda sporcuların motivasyonları daha kolay artabilir, antrenörün ikna kabiliyeti daha iyi olur ve ortaya çıkabilecek sorunlara daha kolay çözüm bulunur (Gül, 2015). İyi bir antrenörün olmazsa olmaz özelliklerinden bir tanesi de iyi bir iletişim kurabilme yeteneğinin olmasıdır. Başarılı olmak isteyen antrenörler muhakkak iletişim ve insan ilişkileri konusunda bilgili ve becerikli olmalıdırlar (Türksoy, 2010).

Antrenörler ve sporcular kendi aralarında farklı şekillerde ilişkiler kurabilmektedirler. Antrenör ile sporcu arasında iyi bir iletişimin olması, aralarında sevgi, saygı, hoşgörü, güven, işbirliği ve her konuda birbirlerine destek olma konusunda başarıyı getirmektedir (Gül, 2015). Antrenör ve sporcular arasındaki iletişimin kötü olmasının dezavantajlı vardır. Bunlar; sporcuların güven duygusunun azalması, antrenör ve sporcular arasında sevgisizlik ve hoşgörünün olmaması, saygı eksikliği ve baskıcı bir yönetim şeklinin hüküm sürmesi olarak sıralanabilir. Olumlu bir sporcu-antrenör ilişkisinin kurulabilmesi için tarafların birbirlerinden beklentilerini duygularını ve düşüncelerini net ve açık bir şekilde aktarmaları gerekmektedir. İlişkilerin devamı sürecinde bu duygu ve düşüncelerinde değişiklikler meydana gelebilir. Bu değişimler de olumlu bir iletişim süreci oluşturmasıyla karşılıklı olarak iletilir (Yeşil, 2016).

Antrenör sporcu ilişkileri pozitif yönde de negatif yönde de olabilmektedir. Eğer antrenör ve sporcular arasında iyi bir ilişki varsa, sporcuların moral ve motivasyonları daha yüksek ve daha huzurlu olacaklar ve daha iyi olmak için daha çok çalışmak isteyeceklerdir.

Tüm bunların mümkün olabilmesi için taraflar arasında etkili bir iletişimin olması şarttır (Kaynak). Tam tersi olarak eğer sporcular ve antrenör arasındaki iletişim kötü ise, sporcuların moral ve motivasyonları yeterli düzeyde olmayacak, ilişkiler saygı ve sevgiden uzak olacak, samimiyetsiz bir ortam yaratılacak ve başarmak için istek ve çalışma gayreti en alt seviyede olacaktır (Yeşil, 2016).

Bütün bunların dışında antrenörleriyle iyi bir iletişim kuran sporcular performanslarını daha iyi yansıtabilmekte ve psikolojik olarak daha rahat hissetmektedirler. Bütün bu olumlu sonuçlar nedeniyle antrenörler iletişim konusuna gerekli önemi vermeleri ve bu konu hakkında yeterli bilgiye sahip olmaları gerekmektedir. Ayrıca antrenörler sporcularıyla sağlıklı bir iletişim kurmayı başarabilirlerse, sporcuların başarısını negatif yönde etkileyen psikolojik problemlerin en aza indirgenmesini sağlayabileceklerdir (Tutar, 2003).

Sonuç olarak antrenörlerin sporcularıyla başarılı bir şekilde iletişim kurmaları, onları daha kolay motive etmelerine, daha disiplinli bir ortamda çalışmalarına, görevlerini daha etkili bir şekilde yapabilmelerine ve sporcuların performanslarının artmasına neden olacaktır (Öztürk ve Soytürk, 2019).

Antrenörlerin, sporcuları ile aşağıdaki maddeler doğrultusunda iyi bir iletişim kurabilecekleri gösterilmiştir (Martens, 1990). Bun göre antrenörler;

- Sporcularına her zaman verebilecek bir fikirleri olmalı. Duygu ve düşüncelerini iyi aktarabilmelidirler.
- Bu fikir ve düşüncelerini, bir mesaj niteliğinde iletebilmelidirler.
- Mesajlarını iletirken çeşitli yollar ve yöntemler kullanabilmelidirler.
- Sporcuların onları dinleyip mesajlarını doğru algıladıklarından emin olmalıdırlar.
- Sporcuların aldıkları mesajların anlamlarını kendilerinin anlamalarına ve sorgulamalarına izin vermelidirler.
- Alınan mesajın sporcular tarafından kişisel olarak nasıl yorumlandığının ve algılandığının farkında olmalıdırlar.

Takım ve sporcular üzerinde bu kadar etkili bir yol olan iletişimin her zaman önemsenmesi ve doğru bir şekilde kullanıldığında başarıları arttırmasının kaçınılmaz olduğu belirtilmiştir (Martens, 1990).

2.7. Antrenörün Sporcular Üzerindeki Etkisi

Sporun, antrenör, antrenman ve sporcu arasındaki ilişkiden meydana geldiğini söyleyen Mallet (2011), sosyal ve dinamik bir oluşum olan bu ilişkilerin karmaşıklığından dolayı anlaşılmasının ancak daha çok araştırmayla olabileceğini belirtmiştir (Mallet, 2011). Bu oluşumun karmaşıklığı içinde, antrenörlerin başarılarının değerlendirme kriterleri, kazandıkları maçlar, ödüller veya milli takımlara kazandırılan sporcu sayısı olduğu belirtilmiştir. Antrenörlerin başarılarının sadece bu kriterlere bağlanmasının yanlış olduğu, bu değerlendirmenin yerine daha bütüncül bir yaklaşımın olması gerektiği saptanmıştır (Mallet ve Cote, 2006).

Yapılan birçok çalışmada antrenör davranışlarının sporcunun gelişimini doğrudan etkilediği gösterilmiştir (Öztürk ve Soytürk, 2019). Sporda lider, özellikle başarının sağlanmasında gerekli olan stratejilerin yaratılması ve oluşturulmasında olduğu kadar, uygulanmasında da yaşamsal bir öneme sahiptir. Günümüzde rekabetçi ve dinamik bir yapıya kavuşmuş olan spor dünyasında değişimi gerçekleştirmek zorunda olan liderlerin önemi bu nedenle daha da artmaktadır (Göral ve ark., 1999). Liderlik edilen sporcular ile güçlü ve iyi bir iletişim bağı kurulduğu takdirde daha başarılı bir antrenör olunabileceği ve daha başarılı sporcular yetiştirilebileceği belirtilmiştir (Mutlu ve ark., 2018).

Spor camiasında başarılı olan antrenörler, çevreleri ile olan iletişim ve ilişkilerin, sporcularının performansını etkileyebileceğinin farkında olan antrenörlerdir. Sporda iyi bir lider olabilmek için hem kişisel hem de teknik kabiliyetlerin geliştirilmesi gerekmektedir. Sporcuların her birinin farklı kişisel özellikleri vardır. Bu yüzden bu sporcuları tanımak ve herkese göre bir iletişim yolu çizmek oldukça zor bir görevdir. Son zamanlarda değişen ve gelişen spor alanında antrenörler daha fazla kişiyle iletişim halinde olmak zorunda kalmaktadırlar (Göral ve ark., 1999).

Tutko ve ark. (1971) yapmış olduğu çalışmalarda sporda başarılı liderlerin kişilik özellikleriyle, seçkin ve başarılı sporcuların kişilik özelliklerinin benzerlikler gösterdiğini ortaya koymuştur. Buna göre;

- Başarılı antrenörler her zaman lider olmayı hedeflerler ve bunun için motive olurlar.
- Organizasyonlarını hep geleceğe yönelik yapmak isterler.
- Başka insanlarla birlikte olmaktan zevk alırlar, sosyal ve cana yakındırlar.
- Stresli bir ortamda kendilerini sakinleştirmeyi çok iyi bilirler.
- Başka alanlardaki liderler ile kıyaslandıkları zaman, onlardan daha iyi liderlik vasıflarına sahip oldukları aşikardır.
- Lider olmayı isteyen ve bunun için çaba harcayan insanlardır. İşlerin kötüye gitmesi durumunda suçlanmayı kabul ederek sorumluluğu üstlenen bir kişilikleri vardır.
- Bu liderlerin tuttuğunu koparan özellikte, psikolojik dayanıklılık açısından değerlendirme ölçeğine göre çok yüksek puan aldıkları görülmüştür.
- Heyecanlarını yatıştırmayı ya da saklamayı çok iyi başarırlar. Gerçeklerden asla korkmazlar ve her başarısızlıktan bir tecrübe çıkarırlar.

Yukarıda verilen bu özellikler dikkatle incelendiğinde sporda liderin çok farklı niteliklere sahip olduğu görülebilir. Lider bu özellikleriyle takımı antrenman, müsabaka boyunca ve müsabaka sonrası verecekleri direktiflerle desteklemeli, stratejileri planlamalı ve sporcular ile kurduğu iletişim sonucu onların beklentilerini rahatça açıklayabilecekleri ortamı yaratabilmelidir (Stewart, 1993).

Bir sporcunun kazandığı özelliklerin birçoğu antrenörü tarafından belirlenmektedir. Performansı belirleyen en önemli etkenlerden birinin antrenör ile sporcuları arasındaki iletişimin olduğu belirtilmiştir (Öztürk ve Soytürk, 2019). Sporcularının kişisel isteklerini ve beklentilerini karşılayabilen, antrenörlük yeteneklerini her zaman daha iyiye taşımaya çalışan, sporcularının başarılarını daha iyiye taşımaya çalışan ve kendi davranışlarının sporcuları üzerinde etkili olabileceğini bilen antrenörler, iyi ve etkili antrenörlerdir (Abakay ve Kuru, 2011). Kişisel özelliklerin ne kadar işlevsel olduğu, etkili antrenör davranışını belirlemektedir. Ayrıca etkili antrenör davranışı sporcuların başarıma isteklerini ortaya çıkarabilmektedir. Başarıma isteği ise sporcuların amaçlarını ve hedeflerini belirlemek için gerekli olan unsurlardır (Sunay, 1998).

Bir antrenörün amacı, emirler vererek isteklerini yaptırmaktan ziyade, hedeflenen amaca giden yolda liderlik yaparak, görüş oluşturmak olmalıdır. Bir lider olarak antrenör, sporcuların iletişim kurabileceği bir merkez görevi görmeli ve takımın birlik olarak birbirleriyle güzel bir bağ kurmalarını sağlamayı hedeflemelidir (Salar ve ark., 2012). Sporcuların lidere en çok ihtiyaç duydukları zaman, çalışma koşullarının zor olduğu ve rekabetin en üst düzeye çıktığı zamanlardır. Böyle zamanlarda antrenörler sporcularını yüreklendirerek, bu zor dönemlere uyum sağlamalarına yardımcı olmalıdırlar. Antrenörlerin takım içerisindeki görevleri, sporcuları değerlendirmek, onları gözlemek ve yaptığı gözlemler sonucunda onların performansını en iyiye taşıyacak yolları ve çözümleri bulmaktır. Sonuç olarak, sporcular antrenörleri için değil, antrenörleriyle birlikte çalışmanın güzel duygusunu yaşamalıdırlar (Gustafsson ve ark., 2017).

2.8. Antrenörün Sporcu Başarısındaki Rolü

Sporcuların başarılı olmaları çoğu zaman antrenörlerinin iyi olup olmamasına bağlı olduğundan dolayı, sonuç ister başarı ister başarısızlık olsun, her zaman antrenörler tartışılmaktadır. Bu gibi durumlarda antrenörlerin çalıştıkları kurumlar ile olan ilişkileri de masaya yatırılmaktadır. Çünkü antrenörler ne yaparlarsa yapsınlar önemli olan elde ettikleri sonuçlardır. Kısacası antrenörler değerlendirilirken çalıştırdıkları takım ya da sporcuların müsabakalar sonucunda elde ettikleri mağlubiyet ya da galibiyet durumlarına göre başarılı ya da başarısız sayılmaktadırlar (Yeşil, 2016).

Bir antrenör sporcularını bireysel olarak çalıştırıp çok iyi seviyelere çıkarsa bile, eğer takım başarı sağlayamıyorsa genellikle o antrenör ile yola devam edilmemektedir. Eğer spor kurumlarının hedefi sporcularını geliştirerek daha üst seviyelere taşımak ise ve antrenör her yıl birkaç sporcusunu daha iyi yerlere getirebiliyorsa, bu antrenör için başarılı olduğu söylenebilmektedir. Bu nedenlerden dolayı her antrenörün başarısı bünyesinde bulunduğu kulüplerin hedeflerine bağlı olarak değişiklik gösterebilmektedir (Güllü, 2018). Doğuştan gelen kabiliyeti sporcular ancak iyi bir antrenör eşliğinde, çeşitli antrenmanlar ile geliştirebilirler. Ancak antrenör yeteri kadar iyi değilse, sporculara yeterli katkıyı sağlayamayacak ve yerinde saymalarına neden olacaktır. Antrenmanın yapı taşları sporcular ve antrenörlerdir. Ancak iki unsur birlikte ortaya iyi bir ürün çıkarılırsa başarı

sağlanabilmektedir (Mavi ve Tuncel, 2012). Başarıya giden yolda antrenörün etkisi oldukça fazladır. Sporcularının performanslarını üst seviyeye çıkartarak, ahlak yönünden de örnek birer insan haline dönüştürmeleri gerekmektedir (Güllü, 2018).

Antrenörler, çalışmaktan vazgeçemediklerinde, doğru bildikleri yoldan çıkmadıklarında, kendilerini geliştirmek adına sürekli çabaladıklarında, adaletli ve doğru davrandıklarında, çağın gerisinde kalmadıklarında ve sporcuları tarafından sevildiklerinde başarılı olabilmektedirler. Çünkü sporcularının ve dolayısıyla da kendilerinin başarılı olabilmesi için bütün bunları yapması şarttır. Ancak bu şekilde kendisini yetiştirebilen bir antrenör, sporcuları için fayda sağlayabilecektir (Sarmiento ve ark., 2019).

Antrenör saygınlık kazanmayı başarabilmişse ve kendi kurallarına öncelikle kendisi uyabiliyorsa, öncülük ettiği kişiler de ona saygı duyacaklar ve kurallarına uyacaklardır. İletişim becerisi iyi olan antrenörler karşısındakini dinleyip anlamakta da başarılı olacağından, sporcuları ile olan iletişimleri de olumlu olacaktır (Mavi ve Tuncel, 2012). Sporcuları ile sert ve olumsuz bir iletişim içinde olan antrenörler sorunlar yaşayabilmektedirler. Bu sorunların neticesinde sporcular arasındaki bağlar kopabilmekte ve güvensiz bir ortam ortaya çıkabilmektedir (Güven ve Öncü, 2012). Dönemlik organizasyonların yapılması sırasında detaylara dikkat eden antrenörler, sporcularının takdir ve güvenini kazanacak ve liderliğini ispatlayacaktır. Antrenörün, sporcularının pozitif davranışlarını ödüllendirmesi, negatif davranışları ise cezalandırması saygı duyulmasına ve sözünün dinlenmesine neden olmaktadır. Fakat ödül ve cezanın verilmesi kararı sırasında adaletli davranmak gerekmektedir (Uzun ve ark., 2017).

Sporculara adil davranılmaması ve sporcular tarafından bunun fark edilmesi sporcu motivasyonunu negatif yönde etkileyebilmektedir. Ayrıca antrenörün sporculuk ve antrenörlük kariyerinde başarılarının olması, sporcular üzerinde pozitif etkiler bırakabilmektedir. Antrenörün geçmişteki başarılarını büyüklenmeden ve tecrübe aktarır şekilde sporcuları ile paylaşmasının onları olumlu yönde etkilediği belirtilmiştir. Bütün bunlar ele alındığında antrenör davranışlarının sporcular üzerindeki etkisi daha iyi anlaşılmaktadır. İyi bir antrenör olabilmek için antrenörler, örnek olabilecek davranışlar sergilenmeli ve olumlu yönlerini kullanarak sporcularını pozitif yönde etkilemek için çaba sarf etmelidirler (Certel ve ark., 2018).

2.9. Spor Psikolojisi

Spor psikolojisinin amacı sporcuların psikolojisini analiz ederek, gerek bireysel gerekse takım sporlarında performans düzeylerini nasıl arttırabileceklerini araştırmaktır. Psikoloji biliminin bir dalı olan spor psikolojisi, sporcuların performanslarını üst seviyeye çıkarmak, daha hızlı öğrenmelerini sağlamak ve psikolojik sebeplerden dolayı düşen performans düzeylerini arttırmak amacıyla ortaya çıkmıştır (Alpaslan, 2012).

Çağımız insanların takım olarak çalışmayı öğrenmeleri, fiziksel, ruhsal ve toplumsal olarak gelişmeleri, birbirlerine güvenerek işbirliği yapmaları ve toplum içinde bir yere sahip olmaları gerekmektedir ve bunun da en kolay yolu spordur (Kuru, 2003). Spor, fiziki olarak gelişme sağlamanın yanında, bireylerin toplum içerisinde kimlik kazanıp daha sosyal olmalarını sağlamaktadır. Ayrıca spor yapmak, sosyalleşmenin sağlanmasına ve bunun sürekli hale gelmesine vesile olmaktadır (Alpaslan, 2012). Sporun bunu başarması birçok şekilde olabilmektedir. Spor yaparken kişiler kendilerini ifade etme imkanı bulabilirler ve sosyalleşirler. Bu da psiko-sosyal anlamda kendilerini geliştirmelerine katkı sağlar (Eskiyecek ve ark., 2015). Sosyal olma kişiler ve toplum için farklı anlamlara gelmektedir. Toplum bakımından geçmişten gelen kültürün geleceğe taşınmasını, kişisel olarak ise yaşadığı dönem içerisinde geleneklere uymasını ifade etmektedir. Bu nedenle sosyal olma insanların kişiliğini meydana getiren etkenlerdendir. İnsanlar çoğu zaman başarılı olmak isterler. Başarı bireylerin sağlıklı bir psikolojide olmalarına ve özgüven kazanmalarına neden olan bir olgudur. Spor da kişilerin başarı kazanabilecekleri bir branş olmasından dolayı önem taşımaktadır (Kuru, 2003).

Unutulmamalıdır ki spor, sadece bedensel aktivite değildir. Aynı zamanda kişinin sosyal, ruhsal ve toplumsal olarak da kendini geliştirmesi için önemli bir araçtır. Kişilik üzerinde olumlu etkileri olan sporun, bireylerin kendilerini geliştirmesinde önemli bir yeri vardır. Tüm bu yönleri ile spor, kişilerin kendi iç dünyalarından çıkarak farklı ortamlarda başka insanlarla iletişim kurmasına ve karşılıklı etkileşimde bulunmalarına neden olmaktadır (Alpaslan, 2012).

Yapılan çalışmalar neticesinde, spor yapmanın insanlar üzerindeki olumlu etkileri şu şekilde özetlenmiştir; (Küçük ve Koç, 2003).

1. Bireyin karakterinin oluşmasında sporun çok büyük bir etkisi vardır.

2. Takım halinde yapılan sporlar, işbirliğini ve paylaşmayı öğretir.
3. Bireysel olarak yapılan sporlar, disiplinli ve mücadeleci olmayı sağlar.
4. Spor yapmak insanca mücadele etmeyi öğretir.
5. Beden eğitimi derslerinin daha rahat olması ve zorunluluk içermemesi öğrenci-öğretmen arasındaki iletişim becerilerini arttırarak, öğrencilerin daha sosyal olmalarına olanak sağlar.
6. Adrenalin içeren çalışmalar sporcuların daha cesaretli olmalarını sağlar.
7. Özellikle rakip ile bedensel iletişimin olduğu spor branşları iletişimin güçlenmesini kolaylaştırır.
8. Spor yapmak doğal yollardan kişileri sakinleştirerek daha az saldırgan olmalarına neden olur.

Sporun bu kadar çok psikolojik ve sosyal faydasının olmasının yanında, siyasetçi ve işadamlarının spor kulüplerini gelir kaynağı olarak görmeleri ve kulüpler üzerinden propaganda yapmaları nedeniyle, spor amacından sapmıştır. Bu nedenlerden dolayı sporcular yalnızca şampiyonluğu hedef almakta ve yarışmalar ve maçlar nitelik olarak değişmektedir (Kilit ve ark., 2019). Tıbbın ve teknolojinin gelişmesi ile sporcular çok farklı fiziksel çalışmalardan geçirilerek performansları arttırılmaktadır. Bu sebeplerden dolayı sporcular fiziksel olarak çok fazla zorlanmakta ve yorulmaktadırlar. Bu fiziksel zorlanmalar sonucunda sakatlıklar ortaya çıkabilmekte ve psikolojik rahatsızlıklar olabilmektedir. Hem fiziksel hem de psikolojik açıdan sağlıklı olmaya neden olan spor amacı dışında kullanılıp, zararlı olmaktadır (Alpaslan, 2012). Ayrıca en yüksek performansı sergileyip, şampiyon olmaya teşvik edilen sporcuların sosyal hayatları da bozulmaya başlamaktadır. Gerçeklerin dışına çıkmak sporcuların psikolojik sağlıklarını olumsuz etkilemektedir (Başer, 1998).

Günümüzde çok sık araştırılan konulardan birisi de sporcuların kişiliklerinin spor aktiviteleri sonucunda nasıl etkilendiğidir (Küçük, 1990). Bu konuda yapılan bir çalışmada spor yapan ve yapmayan bireylerin kişilik özellikleri karşılaştırılmıştır. Çalışmanın sonucunda spor yapanların yapmayanlara oranla daha dinamik ve çalışkan, iletişim becerilerinin daha gelişmiş olduğu, daha dayanıklı ve zor koşullara uyum sağlayan bireyler oldukları ortaya çıkarılmıştır (Konter, 2005). Tiryaki ve ark.'nın (1991) yaptıkları bir

çalışmada ise spor yapanların yapmayanlara oranla daha sosyal ve psikolojik olarak daha dengeli oldukları saptanmıştır (Tiryaki ve ark., 1991). Sonuç olarak hangi ne şekilde yapılırsa yapılsın spor, bireylerin ruhsal durumlarını kontrol altına alan, eksik yönlerini tamamlayan ve kişiliklerinin gelişmesine ortam hazırlayan bir olgudur.

2.10. Kaygının Sportif Performansa Etkileri

Stres, sporcuların başarılı olmalarını etkileyen önemli unsurlardan bir tanesidir. Karşılaşmalar öncesinde yoğun stres ve kaygı yaşayan sporcuların performansları olumsuz yönde etkilenmektedir. Bu sebeplerden dolayı maçlar öncesinde sporcuların stres seviyelerinin kontrol altına alınması elde edecekleri başarılar açısından önem taşımaktadır (Çepikkurt ve Yazgan, 2012).

2.10.1. Kaygının Fiziksel Boyutu

Stres ve kaygı sonucunda, vücutta çeşitli değişiklikler meydana gelmektedir. Bunlar; kalp ritminin artması, kasların gerilmesi, yorgun ve halsiz hissetme, alınganlık, ellerde ve ayaklarda terleme, mide kasılması, mide bulantısı, nefes darlığı olarak sıralanabilir (Kağan, 2006).

2.10.2. Kaygının Zihinsel Boyutu

Sporcular maçlardan önce yüksek stres ve baskı altında hissettikleri zaman zihinsel problemler ile karşılaşabilmektedir. Yüksek kaygı düzeyi, performansı negatif yönde etkileyerek, sporcuların düşünme ve karar verme mekanizmalarını bozmaktadır. Ayrıca motivasyonlarını bozabilmektedir. Bunların dışında kaygı bozuklukları sporcuların özgüvenlerini yitirmelerine ve kendilerini beceriksiz ve başarısız görmelerine neden olabilmektedir (Çepikkurt ve Yazgan, 2012).

2.11. Sporda Stres Yaratan Faktörler

Sporcularda strese neden olan etmenler 3 ana başlık altında toplanabilir (Longbottom ve ark., 2010). Bunlar;

- a) Çevre Kaynaklı Faktörler: Kirli hava, aşırı gürültü, havanın kapalı, soğuk, çok sıcak ya da rüzgarlı olması, radyasyon, aşırı kalabalık vb.
- b) mesleğe Bağlı Faktörler: Çok ağır ya da çok hafif işlerde çalışmak, nöbet sistemi ile çalışma, gece işi, yarar sağlayamayacağı bir işte çalışma, çok fazla sorumluluk gerektiren işler.
- c) Psikolojik - Toplumsal nedenlerden kaynaklı faktörler

Stres tiplerini de üç ana başlık altında toplamak mümkündür (Arşan ve Kuruç, 2009). Bunlar;

Günlük stresler: Gün boyunca karşılaşılabilecek stres yaratan faktörler. Örneğin yoğun trafik, bürokratik işler, insanlarla olan iletişim sorunları.

Gelişimsel stresler: Ergenlik dönemi, menopoz.

Yaşam krizleri niteliğindeki stresler: Doğum, ölüm, hastalık, boşanma, iflas, işten çıkarılma, vb.

Günümüzde spor meslek olarak yapılmaktadır. Bu nedenle sporcular hem fiziksel hem de psikolojik olarak aşırı yük altına girmektedirler (Arşan ve Kuruç, 2009). Bunlar;

- Antrenörlerle yaşanan tartışmalar,
- Sakatlanma riski,
- Yaptığı çalışmaların karşılığını alamamak duygusu,
- Uzun süreli, ağır ve sıkıcı antrenmanlara katlanmak.

2.12. Yaş Gruplarına Göre Sporcuların Taşıdığı Özellikler

Her yaş dönemi farklı özellikler taşımaktadır. Çocuklar devamlı olarak bir gelişim ve değişim içerisindeydirler. Bu nedenlerden dolayı antrenörler, her yaş grubunun özelliklerini iyi bilmelidirler ve onları gerek bedensel gerekse ruhsal açıdan nasıl eğiteceklerinin farkında olmalıdırlar. Antrenörler yaşın getirdiği farklı özellikleri bildikleri zaman, sporcularıyla daha etkili bir iletişim kurabilmektedirler (Davis ve ark., 2019).

Antrenörler hangi yaş grubunu çalıştırlarsa çalıştırsınlar her zaman sporcularının arkasında durmalı ve onları cesaretlendirmelidirler. Böyle bir yaklaşımda bulunan antrenörler sporcuların özgüvenlerinin artmasına ve antrenörlerine saygı duymalarına neden olmaktadır (Konter, 2009).

2.12.1. 6 Yaş ve Altı

Altı yaşındaki ya da daha küçük yaşta çocuklar büyük ihtimalle ilk defa spor ile tanışmaktadırlar. Bu nedenle ister bireysel ister takım sporu ile ilgilensinler, bu onlar için yeni bir tecrübe olacaktır. Antrenörlere bu bağlamda büyük görevler düşmektedir. Çocuklara spor kavramını ve sporun temelini öğretmeleri, onların spordan vazgeçmemelerini sağlamaları gerekmektedir ve sporu sevdirmelidirler (Konter, 2009).

Altı yaşın altındaki çocuklar yeteneklerinin farkında olmazlar ve kendilerini başka sporcularla kıyaslamazlar. Gerçekte ilgilendikleri şey arkadaş çevreleri ile birlikte zaman geçirmek ve eğlenmektir. Rekabet ve rakip kavramları ile ilgilenmezler (Davis ve ark., 2019).

2.12.2. 7 – 9 Yaş Grubu

7-9 yaşları arasında çocuklar yaptıkları sporun temelini öğrenmek için çabalarlar. Ailelerinden ve antrenörlerinden yetenekleri konusunda geribildirim beklerler. Başarı ve takdir alan bir arkadaşları varsa, onlar da aynı takdiri almak için çaba sarfederler (Konter, 2009).

Rekabet bu yaşlarda daha ön plana çıkmaktadır. Ablası ya da abisi olan sporcularda hırslı olma özelliği görülmektedir. Büyük kardeşlerinden gördükleri yarışma hırsını taklit etme eğilimindedirler (Özbek ve Kızılyalı, 2017).

2.12.3. 10-12 Yaş Grubu

Bu yaşlarda artık çocuklar sporla önceden tanışmışlardır ve sevdikleri için spora devam etmektedirler. Bu noktada antrenörlerin çocukların spor sevgisini kamçılayarak, onların yeteneklerini geliştirmeyi hedef haline getirmelidirler. Bunu yaparken rekabeti de devam ettirmeli ve onların severek ve eğlenerek yapacakları antrenman ortamı sağlamalıdır (Davis ve ark., 2019).

Çoğunlukla bu yaşlarda çocuklar daha hırslı olduklarından her zaman en iyisi olmak isterler ve sporu gerçekten çok severler. Bu yaşlardaki çocuklar rekabet etmek isterler ve başarılı ya da başarısız olmak yaşamlarını önemli derecede etkilemektedir. Yeteneklerini ön plana çıkarmak ve rakiplerinden daha başarılı olmak isterler. Kazandıkları zaman hem kendilerine olan özgüvenleri artar hem de tatmin olurlar (Konter, 2005).

2.12.4. 13-14 Yaş Grubu

Bu yaşlarda temel spor becerilerini kazanan çocuklar, bu becerilerini daha da ileriye taşımak ve geliştirmek isterler. Ayrıca bu yaşlarda kişisel kimlik arayışında olan çocukların karakterleri de yavaş yavaş oturmaya başlamaktadır (Home ve Carron, 1985).

Bu yaşlarda kendilerine bir idol belirlemektedirler. Antrenörler bu idollerini öğrenerek sporcularını daha yakından tanıma ve analiz etme yoluna gitmelidirler. Tüm yaş gruplarında

bu tarz bir iletişim tekniğinin oldukça yararlı olduğu yapılan çalışmalar ile kanıtlanmıştır (Konter, 2005).

2.12.5. 15 Yaş ve Üstü

Antrenörlerin saygınlık kazanması oldukça önemlidir ve bu yaşlardaki gençler antrenörlerine saygı duymak isterler. 15 yaşındaki gençler yaptıkları spora çok sıkı bir bağ ile bağlanırlar. Ayrıca bu gençler kamplara katılabilir ve daha sık aralıklarla karşılaşmalara katılabilirler. Ayrıca bu yaştaki sporcular antrenörlerinin bilgi düzeyini sorgulamadan kabul edebilirler (Konter, 2005).

Kendi fikirleri ve düşünceleri oluşan bu gençler artık antrenörlerinin başarılı mı başarısız mı olduğuna kanaat getirebilecek düzeydedirler. Bu yaştaki sporcuları çalışan antrenörlerin sakinliğini koruması ve bilgi düzeyini geliştirmesi oldukça önemlidir. Bunun yanında çalıştırdıkları gençlerin fikirlerine önem verdiklerini ve saygı duyduklarını onlara belli etmelidirler (Konter, 2009).

2.12.6. 14-16 Yaş Arası Sporculardan Antrenörlerinin Beklentileri

Bunların yanında çalışma grubumuzu oluşturan büyümenin ikinci evresi olan 14-16 yaş arası sporculardan antrenörlerinin beklentileri de değişmektedir. Antrenörler bu yaş grubu sporculardan, daha fazla pozisyona özel ilgi duymalarını bekler. Hedef belirlemelerini ve geribildirim anlayışı kazanmalarını, kazanmayı gelecekte bekledikleri bir sonuç olarak görmelerini ister. Başarılı olabilmek için daha fazla strateji geliştirebilmeliler. Duygusal istikrarlarının, teknik fiziksel, zihinsel ve sosyal olgunluklarının arttığını görmek isterler. Daha rekabetçi olma istekleri olmalı. Kararlılıkları artmalı ve kişilikleri oturmalı. Ayrıca bireysel ve takım gerekliliklerini daha iyi yerine getirmelidirler (Küçük ve Koç, 2004).

3. GEREÇ ve YÖNTEM

3.1 Araştırmanın Modeli

Bu araştırma ‘Niceliksel Araştırma Yöntemi’ kullanılarak yapılmıştır. Antrenör davranışlarının 14-16 yaşları arasındaki sporcular üzerindeki etkilerini ve bu sporcuların antrenörlerinin davranışlarını nasıl değerlendirdiklerini belirlemek amacıyla tarama modeli kullanılmıştır.

3.2 Örneklem

Araştırmamızda örneklemini Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde basketbol, hentbol, voleybol ve yüzme branşlarında 2019-2020 yılında şampiyon olan takımlarda yer alan 14-16 yaş arasındaki sporcular oluşturmaktadır.

3.3 Veri Toplama Araçları

Çalışmamızın verilerinin elde edilmesinde ‘Kişisel Bilgiler’ ve Yapar ve İnce’nin 2014 yılında Türkçe’ye uyarladıkları ‘Sporcular İçin Antrenör Davranışları Değerlendirme Ölçeği’ bölümlerinden oluşan bir ölçek formu kullanılmıştır. Bu ölçek formunun kullanılması için Yapar ve İnce’den izin alınmıştır (Bkz EK 1. İzin Belgesi). Araştırmamız için Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Değerlendirme Etik Kurulu tarafından onay verilmiştir (Bkz EK 2. Etik kurul onay belgesi no: YDÜ/SB/2020/490).

3.3.1 Kişisel Bilgiler

Çalışmamızda kullanılan ölçek formumun birinci bölümünü oluşturan kişisel bilgiler formunda araştırmaya katılan sporcuların yaş, spor yaşı, cinsiyet, spor dalı, yaşadıkları ilçe, anne ve babanın evlilik durumları, eğitim ve meslekleri hakkında bilgi edinmek amacıyla oluşturulmuş sorular yer almaktadır (Bkz. EK 3. Demografik Form).

3.3.2. Sporcular İçin Antrenör Davranışları Değerlendirme Ölçeği

Araştırmamızda, 7 alt boyut ve 47 maddeden oluşan, orijinalini 1977 yılında Smith, Smoll ve Hunt'ın 'A System for the Behavioral Assessment of Athletic Coaches' isimli çalışmalarında yayımladıkları (Smith ve ark., 2013) ve 2014 yılında Yapar ve İnce'nin Türkçe'ye uyarladıkları ve güvenilirlik katsayısını 0,91 olarak buldukları 'Sporcular İçin Antrenör Davranışları Değerlendirme Ölçeği' kullanılmıştır (Yapar ve İnce, 2014) (*Bkz. EK 4. Sporcular İçin Antrenör Davranışlarını Değerlendirme Ölçeği*). Ölçekte yer alan 6 alt boyut; antrenman ve kondisyon (7 madde), teknik beceri öğretimi (8 madde), zihinsel hazırlık (5 madde), hedef belirleme (6 madde), yarışma stratejileri (7 madde) ve olumlu antrenör davranışları (6 madde), olumlu kişisel anlayış alt boyutlarını, 1 alt boyut, olumsuz antrenör davranışları (8 madde) ise olumsuz kişisel anlayış boyutunu oluşturmaktadır (Yapar ve İnce, 2014). Sporcular bu alt boyutlarda yer alan maddeleri 7'li Likert tipi ölçeğe göre değerlendirmişlerdir (Likert, 1932). Ölçek 1 hiçbir zaman, ölçek 7 ise her zaman olarak değerlendirilmektedir.

3.4. Verilerin Toplanması

Veriler, yüz yüze görüşme yöntemi ile basketbol, hentbol, voleybol ve yüzme branşlarından toplam 92 kişiden toplanmıştır. Sporculara araştırmanın konusu ve amacı açıkça anlatılmış ve formlar doldurulurken dikkat etmeleri gereken noktalar belirtilmiştir. Çalışmaya katılan sporculardan aydınlatılmış onam formu alınmıştır (*Bkz. EK 5. Aydınlatılmış bilgi ve onam formu*).

3.5. Verilerin İstatistiksel Analizi

İstatistiksel değerlendirmeler için SPSS 20.0 programı (SPSS Inc., Chicago, IL, USA) kullanılmıştır. Değişkenlerin normal dağılım gösterip göstermedikleri Kolmogorov-Smirnov Testi ve Shapiro-Wilk Testi ile test edilmiş ve tüm değişkenlerin normal dağılım göstermedikleri gözlemlenmiştir. Bu sebeple problemle ilgili bağımsız değişkenlerle tutum puanları, non-parametrik testlerle sınıanmıştır. İkili karşılaştırmalar yaparken Mann-Whitney U Testi kullanılırken, çoklu karşılaştırmalarda Kruskal-Wallis Varyans Analizi

uygulanmıştır. Anlamlılık düzeyi için $\alpha=0,05$ seçilmiştir. Çoklu karşılaştırmalar için yapılan Kruskal Wallis Varyans Analizinde çıkan neticelerde anlamlı farkın olduğu durumlarda ise hangi gruplar arasında bu farkın kaynaklandığını bulmak adına Mann Whitney U Testi yapılmıştır.

4. BULGULAR

4.1. Kişisel Bilgilerin Değerlendirilmesi

Araştırmaya toplam 92 (48 kız/44 erkek) sporcu katılmıştır (Tablo 4.1.1). Araştırmaya katılan sporcuların %54,3'ü basketbol, %26,1'i hentbol, %8,7'si voleybol, %10,9'u ise yüzme ile ilgilendiği tespit edilmiştir (Tablo 4.1.2). Sporcuların %58,7'si Lefkoşa, %33,7'si Girne, %6,52'si Mağusa ve %1,1'i Lefke'de ikamet ettiğini belirtmişlerdir (Tablo 4.1.3). Sporcuların %81,5'inin anne ve babası birlikte yaşarken, %18,5'inin anne ve babasının ayrı yaşadığı saptanmıştır (Tablo 4.1.4).

Tablo 4.1.1. Sporcuların cinsiyete göre dağılımları.

Cinsiyet	Sayı (n)	Yüzde (%)
Kız	48	52.2
Erkek	44	47.8

Tablo 4.1.2. Sporcuların yaptıkları spor dalına göre dağılımı.

Spor Dalı	Sayı (n)	Yüzde (%)
Basketbol	50	54.3
Hentbol	24	26.1
Voleybol	8	8.7
Yüzme	10	10.9

Tablo 4.1.3. Sporcuların yaşadıkları ilçeye göre dağılımları.

Yaşadığı İlçe	Sayı (n)	Yüzde (%)
Lefkoşa	54	58.7
Girne	31	33.7
Mağusa	6	6.5
Lefke	1	1.1

Tablo 4.1.4. Sporcuların anne ve babalarının evlilik durumlarının dağılımı.

Anne ve Babanın Evlilik Durumu	Sayı (n)	Yüzde (%)
Evli	75	81.5
Boşanmış	17	18.5

Tablo 4.1.5. Sporcuların annelerinin eğitim durumlarının dağılımı.

Annenin Eğitim Durumu	Sayı (n)	Yüzde (%)
İlkokul	11	12
Ortaokul	8	8.7
Lise	27	29.3
Üniversite	40	43.5
Yüksek Lisans	5	5.4
Doktora	1	1.1

Tablo 4.1.5’de sporcuların annelerinin eğitim durumları gösterilmiştir. Annelerin %12’sinin ilkökul, %8.7’sinin ortaokul, %29,3’ünün lise, %43,5’inin üniversite, %5,4’ünün yüksek lisans ve %1,1’inin doktora diplomasına sahip olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.1.6. Sporcuların babalarının eğitim durumlarının dağılımı.

Babanın Eğitim Durumu	Sayı (n)	Yüzde (%)
İlkokul	13	14.1
Ortaokul	4	4.3
Lise	28	30.4
Üniversite	36	39.1
Yüksek Lisans	9	9.8
Doktora	2	2.2

Tablo 4.1.6’da sporcuların babalarının eğitim durumlarının dağılımı gösterilmiştir. Babaların %14,1’inin ilkökul, %4,3’ünün ortaokul, %30,4’ünün lise, %39,1’inin üniversite, %9,8’inin yüksek lisans ve %2,2’sinin doktora diplomasına sahip olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.1.7. Sporcuların annelerinin meslek dağılımı.

Annenin Mesleği	Sayı (n)	Yüzde(%)
Asker	0	0
Polis	0	0
Memur	18	19.6
Öğretmen	14	15.2
Serbest	32	34.8
Mimar/Mühendis	1	1.1
Yönetici	4	4.3
Doktor	0	0
Ev Hanımı	23	25
Emekli	0	0

Tablo 4.1.7’de sporcuların annelerinin meslek dağılımları bulunmaktadır. Buna göre araştırmaya katılan sporcuların annelerinin %19,6’sı memur, %15,2’si öğretmen, %34,8’i serbest, %1.1’i mimar/mühendis, %4,3’ü yönetici olarak çalışırken, %25’inin ise ev hanımı olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.1.8. Sporcuların babalarının meslek dağılımı.

Babanın Mesleği	Sayı (n)	Yüzde (%)
Asker	1	1.1
Polis	2	2.2
Memur	16	17.4
Öğretmen	5	5.4
Serbest	54	58.7
Mimar/Mühendis	4	4.3
Yönetici	5	5.4
Doktor	1	1.1
Ev Hanımı	0	0
Emekli	4	4.3

Tablo 4.1.8’de sporcuların babalarının meslek dağılımları gösterilmektedir. Araştırmamızın sonuçlarına göre %1,1’i asker, %2,2’si polis, %17,4’ü memur, %5,4’ü öğretmen, %58,7’si serbest, %4,3’ü mimar/mühendis, %5,4’ü yönetici ve %1,1’i doktor olarak çalışmaktadır. Babaların %4,3’ünün ise emekli olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.1.9. Sporcuların spor yaşı dağılımları.

Spor Yaşı	Sayı (n)	Yüzde (%)
1	1	1.1
2	5	5.4
3	5	5.4
4	10	10.9
5	12	13
6	7	7.6
7	21	22.8
8	13	14.1
9	10	10.9
10	3	3.3
11	4	4.3
12	1	1.1

Tablo 4.1.9'de sporcuların spor yaşı dağılımları gösterilmiştir. Çalışmamızın sonuçlarına göre 1 yıldır spor ile uğraşan 1 kişi bulunmaktadır. 2-5 yıl arasında profesyonel olarak spor yapan 32 kişi tespit edilmiştir. 5 yıldan daha uzun süredir profesyonel sporcu yaşamı olan ise 59 kişi olduğu saptanmıştır. Araştırmaya katılan sporculardan 12 yıldır profesyonel olarak spor yapan sadece 1 kişi bulunmaktadır.

4.2. Sporcular İçin Antrenör Davranışlarının Değerlendirilmesi Ölçeğine Göre Yapılan Değerlendirmelerin Dağılımları

Tablo 4.2.1. Sporcular için Antrenör Davranışlarını Değerlendirme Ölçeğinde yer alan alt boyutlarda bulunan ibarelere verilen puanların ortalamaları.

Alt Boyutlar	İbare	Ortalama	Standart Sapma	Toplam Sayı (n)
Antrenman ve Kondisyon	1	6,44	1,24	92
	2	3,73	2,38	92
	3	5,75	1,75	92
	4	5,64	1,70	92
	5	6,53	0,93	92
	6	6,30	1,47	92
	7	5,02	2,31	92
Teknik Beceri Öğretimi	8	6,70	0,90	92
	9	6,66	0,90	92
	10	6,68	0,87	92
	11	6,58	0,90	92
	12	6,22	0,83	92
	13	6,16	1,43	92
	14	6,31	1,20	92
	15	6,16	1,31	92
Zihinsel Hazırlık	16	5,71	1,66	92
	17	6,07	1,38	92
	18	6,11	1,38	92
	19	5,81	1,82	92
	20	6,28	1,25	92
Hedef Belirleme	21	6,21	1,3	92
	22	6,30	1,18	92
	23	5,47	1,84	92
	24	5,32	1,76	92
	25	5,77	1,59	92
	26	6,5	1,13	92
Yarışma Stratejileri	27	6,21	1,48	92
	28	6,19	1,32	92
	29	6,34	1,17	92
	30	6,06	1,50	92
	31	6,17	1,31	92
	32	6,10	1,49	92
	33	6,15	1,52	92
Olumlu Antrenör Davranışları	34	6,26	1,38	92
	35	5,86	1,76	92
	36	5,65	1,88	92
	37	5,68	1,74	92
	38	5,91	1,68	92
	39	5,58	1,92	92
Olumsuz Antrenör Davranışları	40	3,36	2,37	92
	41	3,22	2,28	92
	42	2,72	2,29	92
	43	2,10	1,89	92
	44	2,01	1,91	92
	45	1,96	1,83	92
	46	3,54	2,46	92
	47	2,48	2,08	92

Tablo 4.2.2’de Antrenman ve kondisyon alt boyutunda bulunan 7 adet ibareye 7’li Likert tipi ölçeğe göre verilen puanların yüzde (%) olarak dağılımı gösterilmiştir. Bu alt boyutun ilk cümlesi olan ‘kendimi güvende hissedeceğim bir antrenman programı sunar’ ibaresini sporcuların %2,2’si hiçbir zaman olarak yanıtlamışken, %76,1’i her zaman olarak yanıtlamıştır. ‘Bana fiziksel zorlayıcılığı olan antrenman programları sunar’ ibaresine ise sporcuların %35,9’u hiçbir zaman demişken, %16,3’ü her zaman yanıtını vermiştir.

Tablo 4.2.3. Teknik beceri alt boyutunda bulunan ibarelere 7’li Likert tipi ölçeğe göre verilen puanların yüzde (%) olarak dağılımı.

	Cümle 8		Cümle 9		Cümle 10		Cümle 11		Cümle 12		Cümle 13		Cümle 14		Cümle 15		
	Ö lç ek	Sa yı (n)	Yüz de (%)	Sa yı (n)	Yüz de (%)	Sa yı (n)	Yüz de (%)	Sa yı (n)	Yüz de (%)	Sa yı (n)	Yüz de (%)	Sa yı (n)	Yüz de (%)	Sa yı (n)	Yüz de (%)	Sa yı (n)	Yüz de (%)
	1	1	1,1	1	1,1	0	0	0	0	3	3,3	3	3,3	1	1,1	2	2,2
	2	0	0	0	0	0	0	1	1,1	2	2,2	0	0	1	1,1	0	0
Tek nik Bec erile r	3	1	1,1	1	1,1	2	2,2	1	1,1	0	0	4	4,3	3	3,3	3	3,3
	4	2	2,2	2	2,2	3	3,3	2	2,2	4	4,3	4	4,3	1	1,1	6	6,5
	5	1	1,1	0	0	1	1,1	4	4,3	8	8,7	7	7,6	10	10,9	6	6,5
	6	9	9,8	15	16,3	10	10,9	15	16,3	15	16,3	17	18,5	17	18,5	23	25
	7	78	84,8	73	79,3	76	82,6	69	75	60	65,2	57	62	59	64,1	52	56,5
Toplam		92	100	92	100	92	100	92	100	92	100	92	100	92	100	92	100

Tablo 4.2.3’de teknik beceri alt boyutunda bulunan 7 adet ibareye 7’li Likert tipi ölçeğe göre verilen puanların yüzde (%) olarak dağılımı gösterilmiştir. Teknik beceri alt boyutunda bulunan ‘Çalışırken bana tavsiyelerde bulunur’ ibaresine sporcuların %84,8’i her zaman olarak yanıtlamışken, ‘Bana anlık geribildirimlerde bulunur’ ibaresini sadece %56,6’sı her zaman olarak yanıtlamıştır.

Tablo 4.2.4. Zihinsel hazırlık alt boyutunda bulunan ibarelere 7’li Likert tipi ölçeğe göre verilen puanların yüzde (%) olarak dağılımı.

	Ölç ek	Cümle 16		Cümle 17		Cümle 18		Cümle 19		Cümle 20	
		Sayı (n)	Yüzde (%)	Sayı (n)	Yüzde (%)	Sayı (n)	Yüzde (%)	Sayı (n)	Yüzde (%)	Sayı (n)	Yüzde (%)
Zihinsel Hazırlık	1	4	4,3	2	2,2	0	0	7	7,6	1	1,1
	2	2	2,2	1	1,1	3	3,3	1	1,1	0	0
	3	3	3,3	3	3,3	4	4,3	4	4,3	4	4,3
	4	11	12	6	6,5	6	6,5	3	3,3	6	6,5
	5	12	13	8	8,7	10	10,9	13	14,1	5	5,4
	6	15	16,3	22	23,9	12	13	11	12	16	17,4
	7	45	48,9	50	54,3	57	62	53	57,6	60	65,2
Toplam		92	100	92	100	92	100	92	100	92	100

Tablo 4.2.4’de zihinsel hazırlık alt boyutunda bulunan 5 adet ibareye 7’li Likert tipi ölçeğe göre verilen puanların yüzde (%) olarak dağılımı gösterilmiştir. Zihinsel hazırlık alt boyutunda ibarelere verilen her zaman yanıtının ‘Baskı altında nasıl davranmam gerektiğine dair tavsiyelerde bulunur’ ibaresi için %48,9, ‘Yeteneklerim konusunda nasıl güven duymam gerektiğine dair tavsiyelerde bulunur’ ibaresi için ise % 62 olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.2.5. Hedef belirleme alt boyutunda bulunan ibarelere 7’li Likert tipi ölçeğe göre verilen puanların yüzde (%) olarak dağılımı.

	Ölç ek	Cümle 21		Cümle 22		Cümle 23		Cümle 24		Cümle 25		Cümle 26	
		Sayı (n)	Yüzde (%)	Sayı (n)	Yüzde (%)	Sayı (n)	Yüzde (%)	Sayı (n)	Yüzde (%)	Sayı (n)	Yüzde (%)	Sayı (n)	Yüzde (%)
Hedef Belirleme	1	2	2,2	1	1,1	6	6,5	6	6,5	3	3,3	2	2,2
	2	2	2,2	1	1,1	4	4,3	3	3,3	3	3,3	0	0
	3	2	2,2	3	3,3	5	5,4	4	4,3	2	2,2	2	2,2
	4	2	2,2	1	1,1	6	6,5	11	12	10	10,9	0	0
	5	9	9,8	8	8,7	13	14,1	17	18,5	12	13	5	5,4
	6	18	19,6	22	23,9	20	21,7	20	21,7	18	19,6	16	17,4
	7	57	62	56	60,9	38	41,3	31	33,7	44	47,8	67	72,8
Toplam		92	100	92	100	92	100	92	100	92	100	92	100

Tablo 4.2.5’de hedef belirleme alt boyutunda bulunan 6 adet ibareye 7’li Likert tipi ölçeğe göre verilen puanların yüzde (%) olarak dağılımı gösterilmiştir. ‘Hedeflerime ulaşmak için stratejileri belirlememe yardımcı eder’ ibaresine sporcuların % 62’si her zaman yanıtını vermişken, ‘Kısa vadeli hedefler koymama yardımcı olur’ ve ‘Hedeflerime ulaşmak

Tablo 4.2.7’de olumlu antrenör davranışları alt boyutunda bulunan 7 adet ibareye 7’li Likert tipi ölçeğe göre verilen puanların yüzde (%) olarak dağılımı gösterilmiştir. ‘Bana birey olarak anlayış gösterir’ ibaresine sporcuların %67,4’ü her zaman yanıtını vermişken, ‘Olabilecek kişisel problemlerimde kolaylıkla ulaşılabilir’ ve ‘Kişisel hayatımla ilgili mahremiyetimi korur’ ibarelerine %9,8’inin hiçbir zaman yanıtını verdiği saptanmıştır.

Tablo 4.2.8. Olumsuz antrenör davranışları alt boyutunda bulunan ibarelere 7’li Likert tipi ölçeğe göre verilen puanların yüzde (%) olarak dağılımı.

	Ölçe k	Cümle 40		Cümle 41		Cümle 42		Cümle 43		Cümle 44		Cümle 45		Cümle 46		Cümle 47	
		Say ı (n)	Yüz de (%)	Say ı (n)	Yüz de (%)	Say ı (n)	Yüz de (%)	Say ı (n)	Yüz de (%)	Say ı (n)	Yüz de (%)	Say ı (n)	Yüz de (%)	Say ı (n)	Yüz de (%)	Say ı (n)	Yüz de (%)
Ol um suz An tre nör Da vra nış ları	1	36	39,1	33	35,9	50	54,3	62	67,4	67	72,8	67	72,8	33	35,9	52	56,5
	2	10	10,9	14	15,2	8	8,7	8	8,7	5	5,4	5	5,4	10	10,9	9	9,8
	3	3	3,3	10	10,9	6	6,5	1	1,1	3	3,3	1	1,1	8	8,7	5	5,4
	4	9	9,8	5	5,4	4	4,3	6	6,5	2	2,2	8	8,7	6	6,5	6	6,5
	5	10	10,9	8	8,7	4	4,3	5	5,4	4	4,3	2	2,2	6	6,5	8	8,7
	6	9	9,8	8	8,7	9	9,8	6	6,5	6	6,5	4	4,3	8	8,7	4	4,3
	7	15	16,3	14	15,2	11	12	4	4,3	5	5,4	5	5,4	21	22,8	8	8,7
Toplam		92	100	92	100	92	100	92	100	92	100	92	100	92	100	92	100

Tablo 4.2.8’de olumsuz antrenör davranışları alt boyutunda bulunan ibarelere 7’li Likert tipi ölçeğe göre verilen puanların yüzde (%) olarak dağılımı gösterilmiştir. ‘Beni fiziksel olarak korkutur’ ve ‘Ayrımcılık yapar, iltimas geçer’ ibarelerine sporcuların %72,8’i hiçbir zaman olarak cevap vermiştir. ‘Üzücü bulduğum konularda bana kişisel yorumlar yapar’ ibaresine ise sporcuların %22,8’i her zaman yanıtını vermiştir.

Tablo 4.2.9. Sporcuların antrenör davranışlarının değerlendirilmesi ölçeğine göre yaptıkları değerlendirmelerin ortalaması.

Boyutlar	Sayı (n)	Değerlendirilen Davranışların Ortalaması	Standart Sapma
Antrenman ve Kondisyon	92	5.63	1.07
Teknik Beceri Öğretimi	92	6.00	1.28
Zihinsel Hazırlık	92	6.43	0.81
Hedef Belirleme	92	5.93	1.15
Yarışma Stratejileri	92	6.18	1.09
Olumlu Antrenör Davranışları	92	5.82	1.21
Olumsuz Antrenör Davranışları	92	2.68	1.45

Tablo 4.2.9'da Sporcular İçin Antrenör Davranışlarını Değerlendirme Ölçeğinde bulunan olumlu kişisel anlayış alt boyutları ile olumsuz kişisel anlayış alt boyutunda yer alan ve 7'li Likert tipi ölçeğe göre cevaplandırılan 7 alt boyutun ortalama ve standart sapmaları gösterilmiştir. Sonuçlarımıza göre antrenman ve kondisyon alt boyutu ortalaması 5.63, teknik beceri öğretimi alt boyutu ortalaması 6.00, zihinsel hazırlık alt boyutu ortalaması 6.43, hedef belirleme alt boyutu ortalaması 5.93, yarışma stratejileri alt boyutu ortalaması 6,18, olumlu antrenör davranışları alt boyutu ortalaması ise 5.82 olarak bulunmuştur. Olumsuz kişisel anlayış alt boyutu olan olumsuz antrenör davranışları alt boyutu ortalaması ise 2.68 olarak bulunmuştur. Sporcular teknik beceri, zihinsel hazırlık ve yarışma stratejileri alt boyutunda antrenörlerinin yeterli olduğunu düşünmektedirler. Antrenman ve kondisyon ve hedef belirleme konularında ise antrenörlerinden biraz daha fazla destek bekledikleri sonucuna varılabilir. Olumsuz antrenör davranışları yönünden de sporcuların antrenörlerinden genel olarak memnun olduklarını ve antrenörlerinin sporcular için çok fazla olumsuz davranış sergilemedikleri söylenebilir.

Tablo 4.3. Sporcular için Antrenör Davranışlarının Değerlendirilmesi Ölçeğinde cinsiyete göre algılanan antrenör davranışlarının Mann-Whitney U test sonucuna göre dağılımı.

Alt Boyutlar	Cinsiyet	Sayı (n)	Ortalama	Standart Sapma	p<0.05
Antrenman ve Kondisyon	Kız	48	5.28	1.19	0.01
	Erkek	44	6.01	0.77	
Teknik Beceri Öğretimi	Kız	48	5.7	1.51	0.282
	Erkek	44	6.33	0.88	
Zihinsel Hazırlık	Kız	48	6.46	0.84	0.228
	Erkek	44	6.40	0.79	
Hedef Belirleme	Kız	48	5.78	1.44	0.872
	Erkek	44	6.09	0.70	
Yarışma Stratejileri	Kız	48	6.06	1.25	0.573
	Erkek	44	6.30	0.90	
Olumlu Antrenör Davranışları	Kız	48	5.70	1.29	0.369
	Erkek	44	5.96	1.13	
Olumsuz Antrenör Davranışları	Kız	48	2.39	1.26	0.90
	Erkek	44	2.99	1.58	

Tablo 4.3’de Sporcular için Antrenör Davranışlarının Değerlendirilmesi Ölçeğine verilen puanların cinsiyete göre dağılımı gösterilmektedir. Çalışmamızın sonuçlarına göre antrenman ve kondisyon alt boyutuna kızların verdiği puanların ortalaması 5.28 iken, erkeklerin verdiği puanların ortalaması 6.01 olarak saptanmıştır. Bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p>0.05$). Teknik beceri öğretimi alt boyutunda verilen puanların ortalaması kızlarda 5.7, erkeklerde 6.33, zihinsel hazırlık alt boyutunda kızlarda, 6.46, erkeklerde 6.40, hedef belirleme alt boyutunda kızlarda 5.78, erkeklerde 6.09, yarışma stratejileri alt boyutunda kızlarda 6.06, erkeklerde 6.30, olumlu antrenör davranışları alt boyutunda kızlarda 5.70, erkeklerde ise 5.96 olarak bulunmuştur. Olumsuz antrenör davranışları alt boyutunda ise verilen puanların ortalaması kızlarda 2.39, erkeklerde 2.99 olarak saptanmıştır.

Tablo 4.4 Sporcular için Antrenör Davranışlarının Değerlendirilmesi Ölçeğine verilen puanların yaşa göre dağılımı.

Alt Boyutlar	Yaş	Sayı (n)	Ortalama	p<0.05
Antrenman ve Kondisyon	14	67	47,39	0,055
	15	13	32,08	
	16	12	57,17	
Teknik Beceri Öğretimi	14	67	50,98	0,026
	15	13	32,15	
	16	12	37,04	
Zihinsel Hazırlık	14	67	49,63	0,068
	15	13	31,19	
	16	12	45,58	
Hedef Belirleme	14	67	49,61	0,175
	15	13	36,58	
	16	12	39,88	
Yarışma Stratejileri	14	67	50,18	0,025
	15	13	28,50	
	16	12	45,46	
Olumlu Antrenör Davranışları	14	67	47,49	0,268
	15	13	36,12	
	16	12	52,21	
Olumsuz Antrenör Davranışları	14	67	43,54	0,152
	15	13	58,77	
	16	12	49,75	

Tablo 4.4.'de Sporcular için Antrenör Davranışlarının Değerlendirilmesi Ölçeğine verilen puanların yaşa göre dağılımı gösterilmektedir. Teknik beceri öğretimi ve yarışma stratejileri alt boyutunda yaşa göre farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur. Teknik beceri öğretiminde 14 yaş grubunun ortalaması 50.98 olarak bulunmuşken, 15 yaş grubunun 32.15, 16 yaş grubunun ise 37,04 olarak bulunmuştur. Yarışma stratejileri alt boyutunda ise en düşük ortalama 15 yaş grubunda ve 28,5 olarak bulunmuştur ($p<0,05$).

Tablo 4.5. Sporcular için Antrenör Davranışlarının Değerlendirilmesi Ölçeğine verilen puanların spor dalına göre dağılımı.

Alt Boyutlar	Spor Dalı	Sayı (n)	Ortalama	Standart Sapma	p<0.05
Antrenman ve Kondisyon	Basketbol	50	5.66	1.23	0.169
	Hentbol	24	5.86	0.69	
	Voleybol	8	5.30	0.87	
	Yüzme	10	5.17	1.08	
Teknik Beceri Öğretimi	Basketbol	50	6.40	0.79	0.160
	Hentbol	24	6.51	1.04	
	Voleybol	8	6.45	0.61	
	Yüzme	10	6.41	0.46	
Zihinsel Hazırlık	Basketbol	50	5.87	1.46	0.008
	Hentbol	24	6.66	0.38	
	Voleybol	8	5.22	1.60	
	Yüzme	10	5.66	0.85	
Hedef Belirleme	Basketbol	50	5.74	1.31	0.115
	Hentbol	24	6.34	0.83	
	Voleybol	8	5.85	1.23	
	Yüzme	10	5.96	0.63	
Yarışma Stratejileri	Basketbol	50	6.18	1.25	0.008
	Hentbol	24	6.51	0.80	
	Voleybol	8	5.80	0.80	
	Yüzme	10	5.64	0.81	
Olumlu Antrenör Davranışları	Basketbol	50	5.78	1.17	0.005
	Hentbol	24	6.28	1.18	
	Voleybol	8	5.14	1.08	
	Yüzme	10	5.50	1.36	
Olumsuz Antrenör Davranışları	Basketbol	50	2.67	1.24	0.216
	Hentbol	24	2.42	1.64	
	Voleybol	8	3.23	1.66	
	Yüzme	10	2.87	1.80	

Tablo 4.5’de Sporcular için Antrenör Davranışlarının Değerlendirilmesi Ölçeğine verilen puanların spor dalına göre dağılımı gösterilmiştir. Çalışmamızın sonuçlarına göre zihinsel hazırlık, yarışma stratejileri ve olumlu antrenör davranışları alt boyutlarında yapılan spor dallarının verilen puanlara etkisinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu ortaya çıkmıştır ($p<0.05$).

Tablo 4.6. Sporcular için Antrenör Davranışlarının Değerlendirilmesi Ölçeğine verilen puanların yaşadıkları ilçeye göre dağılımı.

Alt Boyutlar	Yaşadığı İlçe	Sayı (n)	Ortalama	Standart Sapma	$p<0.05$
Antrenman ve Kondisyon	Lefkoşa	54	5.58	1.10	0.228
	Girne	31	5.56	1.07	
	Mağusa	6	6.30	0.71	
	Lefke	1	6.57		
Teknik Beceri Öğretimi	Lefkoşa	54	1.29	0.71	0.179
	Girne	31	6.33	1.01	
	Mağusa	6	6.41	0.68	
	Lefke	1	6.37		
Zihinsel Hazırlık	Lefkoşa	54	6.10	1.29	0.667
	Girne	31	5.71	1.36	
	Mağusa	6	6.56	0.36	
	Lefke	1	6.00		
Hedef Belirleme	Lefkoşa	54	5.98	1.10	0.834
	Girne	31	5.75	1.32	
	Mağusa	6	6.25	0.56	
	Lefke	1	6.50		
Yarışma Stratejileri	Lefkoşa	54	6.28	0.99	0.287
	Girne	31	5.90	1.28	
	Mağusa	6	6.57	0.85	
	Lefke	1	6.57		
Olumlu Antrenör Davranışları	Lefkoşa	54	6.02	1.09	0.138
	Girne	31	5.46	1.38	
	Mağusa	6	5.80	1.24	
	Lefke	1	6.50		
Olumsuz Antrenör Davranışları	Lefkoşa	54	2.12	0.95	0.000
	Girne	31	3.41	1.64	
	Mağusa	6	3.97	1.86	
	Lefke	1	2.12		

Tablo 4.6'de Sporcular için Antrenör Davranışlarının Değerlendirilmesi Ölçeğine verilen puanların sporcuların yaşadıkları ilçeye göre dağılımı gösterilmiştir. Buna göre sadece olumsuz antrenör davranışları alt boyutunda yaşanan ilçenin verilen puanlar üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturduğu saptanmıştır ($p<0.05$).

Tablo 4.7. Sporcular için Antrenör Davranışlarının Değerlendirilmesi Ölçeğine verilen puanların anne eğitimine göre dağılımı.

Alt Boyutlar	Anne Eğitim	Sayı (n)	Ortalama	Standart Sapma	p<0.05
Antrenman ve Kondisyon	İlkokul	11	5.51	0.67	0.288
	Ortaokul	8	5.89	1.00	
	Lise	27	5.40	1.32	
	Üniversite	40	5.83	0.97	
	Yüksek Lisans	5	5.31	1.11	
Teknik Beceri Öğretimi	Doktora	1	4.42		0.107
	İlkokul	11	6.87	0.13	
	Ortaokul	8	6.67	0.29	
	Lise	27	6.35	0.77	
	Üniversite	40	6.33	1.01	
Zihinsel Hazırlık	Yüksek Lisans	5	6.32	0.49	0.059
	Doktora	1	6.87		
	İlkokul	11	6.80	0.32	
	Ortaokul	8	6.65	0.47	
	Lise	27	5.82	1.37	
Hedef Belirleme	Üniversite	40	5.83	1.40	0.329
	Yüksek Lisans	5	5.44	1.42	
	Doktora	1	6.20		
	İlkokul	11	6.31	0.58	
	Ortaokul	8	6.47	0.74	
Yarışma Stratejileri	Lise	27	5.79	1.26	0.229
	Üniversite	40	5.84	1.25	
	Yüksek Lisans	5	5.90	1.12	
	Doktora	1	5.00		
	İlkokul	11	6.79	0.19	
Olumlu Antrenör Davranışları	Ortaokul	8	6.60	0.26	0.001
	Lise	27	5.98	0.98	
	Üniversite	40	6.10	1.34	
	Yüksek Lisans	5	5.97	1.17	
	Doktora	1	5.00		
Olumsuz Antrenör Davranışları	İlkokul	11	6.71	0.53	0.031
	Ortaokul	8	2.87	0.23	
	Lise	27	5.70	1.00	
	Üniversite	40	5.52	1.44	
	Yüksek Lisans	5	5.43	1.06	
Olumsuz Antrenör Davranışları	Doktora	1	6.16		0.031
	İlkokul	11	1.80	1.20	
	Ortaokul	8	2.51	1.78	
	Lise	27	3.26	1.59	
Olumsuz Antrenör Davranışları	Üniversite	40	2.65	1.29	0.031
	Yüksek Lisans	5	2.02	0.72	
	Doktora	1	2.12		

Tablo 4.7’da sporcuların anne eğitiminin sporcular için antrenör davranışlarının değerlendirilmesi ölçeğine göre verdikleri puanlar üzerine etkisi gösterilmektedir. Sadece olumlu antrenör davranışları ve olumsuz antrenör davranışları alt boyutlarına verilen puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Olumlu antrenör davranışları alt boyutuna en yüksek puan ortalaması anne eğitimi ilkokul seviyesinde olan sporcular tarafından verilmiştir. Olumsuz antrenör davranışları alt boyutunda ise en düşük puan ortalaması yine anne eğitimi ilkokul seviyesinde olan sporcular tarafından verilmiştir ($p<0,05$).

Tablo 4.8. Sporcular için Antrenör Davranışlarının Değerlendirilmesi Ölçeğine verilen puanların anne mesleğine göre dağılımı.

Alt Boyutlar	Anne Meslek	Sayı (n)	Ortalama	p<0.05
Antrenman ve Kondisyon	Memur	18	42,92	0,398
	Öğretmen	14	46,21	
	Serbest	32	45,31	
	Mimar/Mühendis	1	89,00	
	Yönetici	4	31,50	
	Ev Hanımı	23	51,89	
Teknik Beceri Öğretimi	Memur	18	37,69	0,198
	Öğretmen	14	44,96	
	Serbest	32	47,20	
	Mimar/Mühendis	1	63,00	
	Yönetici	4	28,00	
	Ev Hanımı	23	55,85	
Zihinsel Hazırlık	Memur	18	44,58	0,133
	Öğretmen	14	33,36	
	Serbest	32	50,27	
	Mimar/Mühendis	1	79,00	
	Yönetici	4	29,88	
	Ev Hanımı	23	52,24	
Hedef Belirleme	Memur	18	45,97	0,093
	Öğretmen	14	37,29	
	Serbest	32	48,39	
	Mimar/Mühendis	1	83,50	
	Yönetici	4	19,13	

Tablo 4.8. Sporcular için Antrenör Davranışlarının Değerlendirilmesi Ölçeğine verilen puanların anne mesleğine göre dağılımı (Devam).

	Ev Hanımı	23	53,04	
	Memur	18	43,81	
	Öğretmen	14	38,04	0,013
Yarışma Stratejileri	Serbest	32	53,61	
	Mimar/Mühendis	1	79,00	
	Yönetici	4	7,75	
	Ev Hanımı	23	49,20	
	Memur	18	45,97	
	Öğretmen	14	38,89	
Olumlu Antrenör Davranışları	Serbest	32	48,19	0,069
	Mimar/Mühendis	1	40,00	
	Yönetici	4	13,00	
	Ev Hanımı	23	55,30	
	Memur	18	52,06	
	Öğretmen	14	37,54	
Olumsuz Antrenör Davranışları	Serbest	32	47,98	0,717
	Mimar/Mühendis	1	30,00	
	Yönetici	4	44,13	
	Ev Hanımı	23	46,67	

Tablo 4.8’de Sporcular için Antrenör Davranışlarının Değerlendirilmesi Ölçeğine verilen puanların anne mesleğine göre dağılımı gösterilmiştir. Sonuçlarımıza göre sadece yarışma stratejileri alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p < 0,05$). Yarışma stratejileri alt boyutunda anne mesleği memur olan sporcuların ankete verdikleri puanların ortalaması 43,81, öğretmen olan sporcuların 38,4, annesi serbest meslek ile ilgilenen sporcuların 53,61, mimar/mühendis olan sporcuların 79, yönetici olan sporcuların

7,75 ve annesi ev hanımı olan sporcuların ise 49,2 olarak bulunmuştur. Annesi yönetici olan sporcuların en düşük puan ortalamasına sahip olduğu görülmüştür.

Çalışmamızda, Sporcular için Antrenör Davranışlarının Değerlendirilmesi Ölçeğine verilen puanların spor yaşı, anne ve babanın evlilik durumu ve babanın mesleği açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark yaratmadığı saptanmıştır.

5. TARTIŞMA

Spor ortamı sosyal ve dinamik bir yapıda olmasından dolayı, sporcu ve antrenman ortamındaki ilişkiler önem arz etmektedir (Çik ve Küçük, 2019). Sporcuları ve yarışmaları yönetirken birçok zorlukla mücadele eden antrenörlerden kendi bilgi ve yeteneklerini aktarmanın yanında psikolojik destek de beklenmektedir. Bu bağlamda da sporcuları ile tek tek ilgilenen, onlara değer veren ve destekleyen antrenörler iyi liderler olarak değerlendirilmektedir. Son zamanlarda yapılan araştırmalarda antrenörlerin başarılı olabilmeleri için bilgi ve becerilerini aktarabilmelerinin yanında, sporcularını anlayan, yeteneklerini görebilen ve onları doğru yönlendirebilen, sporcularına hedefler koyan ve onları hazırlayan birer lider olmaları gerektiği ortaya çıkarılmıştır (Terlemez, 2019).

Çalışmamızda Sporcular için Antrenör Davranışlarını Değerlendirme Ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçek içerisindeki maddeler bir antrenörün, antrenman, yarışma ve organizasyon yapıları içerisinde sergiledikleri davranışlardan çıkarımlar yapılarak oluşturulmuştur (Bloom ve ark., 1997). Ölçek süreç içerisinde antrenörün sorumlu olduğu, antrenman planlaması ve kondisyon gelişimi, teknik beceri öğretimi, zihinsel hazırlık, hedef belirleme, yarışma stratejisi oluşturma ve sporcu ile olan olumlu/olumsuz etkileşimi sırasındaki davranışlarının sporcular tarafından nasıl algılandığını belirlemeyi amaçlayan ifadeler içermektedir. Ayrıca sporcuların antrenörlerin davranışlarını nasıl algıladıklarının belirlenmesi, antrenörlere hazırlanan mesleki gelişim programlarında dikkat edilmesi gereken unsurların tespitine katkıda bulunacağı belirtilmiştir (Yapar ve İnce, 2014).

Çalışmamızda antrenörlerin sporculara karşı davranış biçimlerinin sporcular tarafından algılanma şeklini analiz etmek amacıyla 98 sporcuya ölçek uygulaması yapılmıştır. Çalışmaya katılan sporcuların %52.2'si kız, %47.8'i erkektir. Sonuçlarımıza

göre sadece antrenman ve kondisyon alt boyutunda 'Antrenör Davranışlarının Değerlendirilmesi Ölçeğine' verilen puanlar arasında cinsiyete bağlı istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Kızlarda ortalama puan 5.282 iken erkeklerde 6.016 olarak tespit edilmiştir. Çalışmamızın sonuçlarına benzer olarak Ermiş ve ark. (2017) genç sporcularda cinsiyete göre antrenör davranışlarını değerlendirme ölçeğinin alt boyutlarından zihinsel hazırlık, hedef belirleme, yarışma stratejileri ve olumlu antrenör davranışları yönünden anlamlı bir fark bulmamışlardır. Buna karşılık antrenman ve kondisyon, teknik beceri yönünden ve olumsuz antrenör davranışları yönünden anlamlı farklılık bulmuşlardır

(Ermış ve ark. 2017). Üzüm ve Aycan (2019) tarafından yapılan çalışmada kadın sporcuların antrenörlerin karakteristik özellikleri boyutunda anlamlı bir ilişkisinin olduğu belirlenmiştir (Üzüm ve Aycan, 2019). Bu bulgu çalışmamızın bulgularına yönelik farklılık oluşturmaktadır. Bununla birlikte Çik ve Küçük (2019) ile Ermış ve ark., (2017) tarafından yapılan çalışmalarda antrenörlerin tutum ve davranışlarında cinsiyet bazında anlamlı bir ilişki olmadığı ifade edilmiştir (Çik ve Küçük, 2019, Ermış ve ark., 2017). Bu bulgular da çalışmamızda ortaya konulan bulguları destekler niteliktedir. Antrenör davranışlarının değerlendirilmesinde cinsiyetler arasındaki farklılıkları araştıran çok fazla çalışma olmamasından dolayı genelleme yapmak hatalı olacaktır. Ancak erkekler ile kızların farklı deneyim süreçlerinden geçtikleri, erkeklerin kızlara göre daha rekabetçi, kazanmaya odaklı ve bağımsız oldukları söylenebilir (Konter, 2007). Ayrıca çalışmamızda antrenörlerin kızları antrenman sırasında erkekler kadar zorlamak istememeleri, erkekler ve kızlar arasındaki spor gücünü tam olarak ayarlayamamaları, kızların antrenörlerini antrenman ve kondisyon konusunda daha başarısız görmelerine neden olmuş olabilir. (Koca, 2009; Napper-Owen ve ark., 1999).

Çalışmamıza katılan sporcuların yaş aralığı 14 ile 16 arasında değişmektedir. Sonuçlarımıza göre teknik beceri öğretimi ve yarışma stratejileri alt boyutunda yaşa göre farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur. Teknik beceri öğretiminde 14 yaş grubunun ortalaması 50.98 olarak bulunmuşken, 15 yaş grubunun 32.15, 16 yaş grubunun ise 37,04 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar bize 14 yaş grubundaki sporcuların teknik beceri öğretimine daha açık oldukları ve sporda kendilerinden daha büyük yaştakilere göre teknik açıdan antrenörlerinden daha çok şey öğrendiklerini göstermektedir. Ayrıca antrenörlerin de bu yaştaki sporculara teknik açıdan daha öğretici yaklaştığını söyleyebiliriz. Yarışma stratejileri alt boyutunda ise en düşük ortalama 15 yaş grubunda ve 28,5 olarak bulunmuştur ($p<0,05$). Yapılan çalışmalarda yaş, deneyim ve olgunluğun tercih edilen lider davranışlarda etken olduğu gösterilmiştir (İnce, 2006). Chelladurai'nin yaptığı bir başka çalışmada ise 12-15 yaş ve 17-29 yaş arası basketbolcular karşılaştırılmış ve daha küçük yaştaki sporcuların sosyal destek ve demokratik davranışı daha fazla, otoriter davranışı daha az tercih ettikleri gösterilmiştir (Chelladurai, 1990). Bizim çalışmamızda da 15 yaş grubundaki sporcuların yarışma stratejileri bakımından antrenörlerinden daha fazla beklentileri olduğu sonucunu çıkarabiliriz. 1991 yılında yapılan bir diğer çalışmada ise ergenlerin daha yüksek oranda

empatik duygu ve anlayışa sahip oldukları saptanmıştır (Mc David, lenon ve Kapriva, 1991). Adolesan sporcuları çalıştıran antrenörler daha üst seviyede yaş grubunu çalıştıran antrenörlere göre davranışlarına daha fazla dikkat etmeleri ve sporcuların antrenörlerin davranışlarını algılama düzeyindeki farklılıkların nedenlerinin belirlenmesi ve gerekli önlemlerin alınması gerektiği belirtilmiştir (Ermiş ve ark., 2017).

Çalışmamızda sporcuların spor yaşlarının antrenör davranışlarını değerlendirmede istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yaratmadığı görülmüştür. 2015 yılında Gül tarafından hazırlanan bir tez çalışmasında spor yaşı daha az olan sporcuların antrenör davranışlarını daha olumlu buldukları saptanmıştır (Gül, 2015). Matsuoka ve arkadaşları (2003), ise yaptıkları çalışmalarının sonucunda spor yaşı ile antrenör davranışlarını algılama düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulmuşlardır. Çalışmada spor yaşı fazla olan sporcuların, daha az olan sporculara göre antrenör davranışlarını algılama düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmalarda elde edilen bulgular bizim çalışmamız ile benzerlik göstermemektedir.

Çalışmamızdaki sporcuların %54.3'ü basketbol, %26.1'i hentbol, %8.7'si voleybol ve %10.9'u yüzme sporları ile ilgilenmektedirler. Sporcuların antrenör davranışlarını değerlendirme ölçeğine göre zihinsel hazırlık, yarışma stratejileri ve olumlu antrenör davranışları alt boyutlarındaki puanlamalarında spor dallarına göre farklılıklar olduğu ve bu farklılıkların istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edildi. Zihinsel hazırlık alt boyutunda hentbol sporu ile ilgilenen sporcuların daha yüksek puan ortalaması olduğu saptandı. Bu sonuca göre hentbolcuların zihinsel hazırlık konusunda antrenörlerine daha çok güvendikleri ve antrenörlerinin diğer spor branşı antrenörlerine göre bu konuda daha başarılı olduğu söylenebilir. Hentbol fiziksel, biyomotorik, psiko-mental ve teknik-taktik özellikleri yüksek bir spor dalı olduğundan, hentbol antrenörlerinin de bu yönden diğer antrenörlere göre daha üstün olmaları gerekmektedir (Kürkçü ve Güler, 2019). Aynı zamanda yarışma stratejileri alt boyutu ve olumlu antrenör davranışları alt boyutunda da benzer sonuçlar olduğu görüldü. Bu sonuçlara dayanarak hentbol antrenörünün sporcularına strateji açısından da daha çok güven verdiği ve olumlu davranışlarının diğer branş antrenörlerine göre daha üstün olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Çalışmamıza katılan sporcuların yaşadıkları bölgelere göre antrenör davranışlarını değerlendirme ölçeğine verilen puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark

bulunmamıştır. Bu konuda yapılan diğer çalışmalarda da bizim sonuçlarımızı destekler nitelikte, yaşanan bölgenin antrenör davranışlarını değerlendirme ölçeğine verdikleri puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (Seraslan, 1990, Kuter ve Öztürk, 2003). Aslında alt yapıdan, sağlık hizmetlerinden, eğitim kurumlarından yoksun yerleşim bölgelerinde insanların yaşaması için zorunlu ihtiyaçlar giderilemezken spor ihtiyaçları için gerekli ortamın yaratılması da güç olmaktadır. Bu tip bölgelerde yaşayan gençler daha ucuz malzemelerle yapabildikleri spor dallarına (futbol ve bireysel sporlar gibi) yönelmektedirler (Bayraktar, 2003). Ancak bu sonuca ulaşmamızda K.K.T.C.'nin küçük bir ülke olmasının ve yerleşim yerleri arasında sosyal ve kültürel farklılıkların olmamasının da etkisi vardır.

Çalışmamızda sporcuların anne ve babalarının ilişki durumuna göre antrenör davranışlarını değerlendirmelerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark yaratmadığı bulunmuştur. Bunun nedeni araştırmamıza katılan sporcuların büyük çoğunluğunun anne ve babalarının birlikte yaşaması olabilir.

Çalışmamızda sporcular için Antrenör Davranışlarının Değerlendirilmesi Ölçeğine verilen puanların anne eğitime göre dağılımına bakıldığında sadece olumlu antrenör davranışları ve olumsuz antrenör davranışları alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Yapılan bir çalışmada annenin çalışıp çalışmaması ve eğitim düzeyinin gencin kişilik gelişimi üzerinde etkili olduğu bulunmuştur (Donuk ve ark., 2004). Çağlayan ve ark. (2004) tarafından yapılan bir çalışmada spor yapan çocukların ailelerinin eğitim düzeyinin spor yapmayan çocukların ailelerine oranla daha yüksek olduğu bulunmuştur (Çağlayan ve ark., 2004). Çocukların fiziksel aktiviteye yönelmeleri üzerinde ailelerin etkisini araştırmak amacıyla Brustad (1993) tarafından yapılan bir çalışma; sosyo-ekonomik seviyesi yüksek olan ailelerin, çocuklarını fiziksel aktiviteye katılım için daha fazla yönlendirdiklerini göstermiştir (Brustad, 1993). Yine aynı araştırmacının 1996 yılında yaptığı bir çalışmada sosyo-ekonomik düzeyi düşük ailelerin fiziksel aktiviteye yönelik tutumları ile çocuklarını bedensel aktivitelere katılıma yöneltmeleri arasında olumsuz yönde anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmıştır (Brustad, 1996). Annenin eğitim düzeyinin kız çocuklarının kişilik gelişimini daha çok etkilemektedir. Okur yazar olmayan ya da eğitim düzeyi düşük olan annelerin toplumumuzda kız çocukları üzerinde kısıtlayıcı ve bağımlı kılıcı tutumları daha çok gösterdikleri söylenebilir. Genel olarak annenin çalışıp çalışmaması

değil; çocuğun ihtiyaçlarını karşılayabilmesi, ona ayırdığı süre ve çocukla etkileşiminin niteliği kişilik gelişiminde daha önemli olduğunu ortaya koymuştur. Çalışmamızda olumsuz antrenör davranışları alt boyutunda ilkokul mezunu annelerin çocuklarının daha düşük puan ortalamasına sahip olduğu görülmüştür. Bunun nedeni bu sporcuların ailelerinin spor aktivitelerine karşı tutumlarının olumsuz olmasından kaynaklanabilir. Ailede olumsuz davranışlara maruz kalan sporcular antrenörlerinin olumsuz davranışlarını daha hoşgörülü karşılayabildikleri sonucuna varabiliriz. (Güven ve Öncü, 2006).

Bireylerin beden eğitimi ve spor dünyasını görmesini sağlayan ilk birim ailedir. Ailenin sosyalleşme üzerindeki bu etkisi, çocuğun beden eğitimi ve spor aktivitelerine katılıp katılmayacağını ve katılıyorsa da ne şekilde katılacağını belirlemektedir. Konuyla ilgili ilk araştırmalardan birisi Orlick (1974) tarafından yapılmıştır (Orlic, 1974). Araştırmacı spora katılımı ilişkili çevresel faktörleri incelemiş, çocukların ailelerinden bir rol modeli olarak olumlu yönde etkilendiği sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca küçük yaşta spora başlayan erkek çocukların anne babalarının ya spor yapan ya da sporla ilgili kişiler olduklarını bulmuştur (Öncü, 2004). Kadın anne olarak aile ile toplum arasındaki en sağlam köprüdür. Çocuğun ilgilerinin doğması ve gelişmesinde annenin oldukça önemli rol oynadığı bilinmektedir. Bu nedenle sağlıklı nesillerin yetiştirilmesi için öncelikle kadınların spor konusunda eğitilmeleri büyük önem taşımaktadır (Güven ve Öncü, 2006, Horn ve Horn, 2007). Çalışmamızda anne eğitiminin olumlu antrenör davranışları ve olumsuz antrenör davranışları alt boyutunda fark yaratmasının bir diğer nedeni ise K.K.T.C. toplumunda çocuk gelişimi ve aile yapısı üzerinde kadının daha aktif rol alması olabilir. (Eser, 2016).

Çalışmamızda sporcuların annelerinin meslekleri ele alındığında yarışma stratejileri alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p < 0,05$). Yarışma stratejileri alt boyutunda anne mesleği memur olan sporcuların ankete verdikleri puanların ortalaması 43,81, öğretmen olan sporcuların 38,4, annesi serbest meslek ile ilgilenen sporcuların 53,61, mimar/mühendis olan sporcuların 79, yönetici olan sporcuların 7,75 ve annesi ev hanımı olan sporcuların ise 49,2 olarak bulunmuştur. Annesi yönetici olan sporcuların en düşük puan ortalamasına sahip olduğu görülmüştür. Yönetici annelerin iş yerlerinde kullandıkları

liderlik ve stratejik davranma özelliklerini evde çocuklar üzerinde de kullandıkları bu yüzden de bu sporcuların antrenörlerini stratejik bakımdan yetersiz gördükleri söylenebilir. (Aslan ve ark., 2017). Ayrıca çalışmamızda sporcuların babalarının mesleklerinin antrenör davranışlarını belirlemede bir önemi olmadığı ortaya çıkmıştır. Bu sonuç da annelerin çocuk gelişimi üzerinde babalardan daha etkili olması ile açıklanabilir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

- Çalışmamızda ‘Sporcular için Antrenör Davranışlarını Değerlendirme Ölçeği’ kullanılarak Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti şampiyon takımları bünyesinde voleybol, basketbol, hentbol ve yüzme sporu ile uğraşan 14-16 yaşındaki sporculara anket uygulaması yapılmıştır. Çalışmamızın sonuçlarına göre erkek sporcuların puan ortalamaları kız sporcuların puan ortalamalarından daha yüksek tespit edilmiş ve bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.
- Sonuçlarımız doğrultusunda K.K.T.C.’nin farklı şehirlerinde yaşayan sporcuların puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamış ve bu da K.K.T.C.’nin küçük bir ülke olmasına ve şehirleri arasında sosyo-kültürel ve ekonomik olarak çok fark bulunmamasına bağlanmıştır. (Atasoy, 2011).
- Çalışmamızda anne eğitimi olumlu antrenör davranışları ve olumsuz antrenör davranışları alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yaratmıştır. Bunun nedeni ise K.K.T.C.’de aile yapısı ve çocuk gelişimi üzerinde kadınların daha üstün olması olduğu düşünülmektedir. (Eser, 2016).
- Çalışmamızda mesleği yönetici olan annelerin çocuklarının yarışma stratejileri alt boyutunda en düşük puan ortalamasına sahip oldukları belirlenmiştir. Bunun nedeni yöneticilik yapan annelerin çocuklarına stratejik olarak daha çok yardımcı olmaları ve bu sporcuların bu nedenle antrenörlerini yetersiz bulmaları olabilir. (Aslan ve ark., 2017).
- Çalışmamızın sadece 14-16 yaş arası sporcular arasında yapılması bir limitasyon olarak görülebilir. Yaş değişkeni çoğaltılarak daha geniş kitlelere bu çalışma uygulanabilir ve sporcuların yaşlarının Antrenör Davranışlarını Değerlendirmedeki etkisi araştırılabilir.
- Çalışmamızda sadece voleybol, basketbol, yüzme ve hentbol sporları ile uğraşan sporculara bu anket uygulanmıştır. Farklı spor dallarındaki sporcuların antrenör davranışlarını değerlendirmeleri sağlanarak daha ileri çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Abakay, U. ve Kuru, E. (2011). Profesyonel ve Amatör Futbolcuların Antrenörleri ile Olan İletişim Düzeyi Farklılıklarının Karşılaştırılması. Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 13(1), 125-131.
- Abakay, U. ve Kuru, E. (2013). Kadın Futbolcularda Antrenörle İletişim Düzeyi ve Başarı Motivasyonu İlişkisi. Gaziantep University Journal of Social Sciences, 12(1), 20-33.
- Alemdar, U., Akmaçoğlu, B., Cömert, E. ve Duman, H.İ. (2018). Amatör Futbolcuların Antrenörlerde Bulunmasını İstedikleri Liderlik Tarzlarının Tespiti ve Örgütsel Özdeşleşme (Sakarya İl Örneği). Uluslararası Hakemli Ekonomi Yönetimi Araştırmaları Dergisi, 15, 67-87.
- Alpaslan, A. H. (2012). Ergen Ruh Sağlığı ve Spor. Kocatepe Tıp Dergisi, 13, 181-185.
- Alptekin, M. (1968). Kültür ve Liderlik, Karadeniz Teknik Üniversitesi Offset Grubu, Trabzon.
- APA (American Psychological Association (1992). Ethical Principles of Psychologists and Code of Conduct. December. 47(12).
- Arsan, N ve Koruç, Z. (2009). Sporcuların Stresle Başa Çıkma Stratejilerinin Belirlenmesi. Spor Hekimliği Dergisi, 44, 131-138.
- Baltaş, A. (2000). Ekip Çalışması ve Liderlik. 1. Baskı, Remzi Kitabevi, İstanbul,
- Başer, E. (1986). Uygulamalı Spor Psikolojisi, Performans Sporunda Psikolojinin Rolü, MEGSB Yayınları, I. Baskı, Ankara.
- Bayraktar, C. (2003). Sosyal Yapı Özelliklerinin Spora Etkisi. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 17(1), 19-36.
- Bloom, G.A., Durand-Bush, N. ve Salmela, J.H. (1997). Pre- and Postcompetition Routines of Expert Coaches of Team Sports. The Sport Psychologist, 11(2), 127-141.

Brustad, R.J. (1993). Who will go out and play? Parenteral and Psychological Influences on Children's Attraction to Physical Activity. *Pediatric Exercise Science*, 5(1), 210-213.

Brustad, R.J. (1996). Attraction to Physical Activity in Urban Schoolchildren: Parental Socialization and Gender Influences. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 67(3), 316-323.

Caz, Ç. (2019). Antrenörlerin Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranışların Sporcu Gözüyle Değerlendirilmesi. *Gelecek Vizyonlar Dergisi*, 3(1), 20-25.

Certel, Z., Alkış, A. ve Gürpınar, B. (2018). Antrenörlerin Mesleki Etik İlkelere Uyma Düzeylerinin Antrenör ve Sporcu Gözüyle Değerlendirilmesi. *Mediterranean Journal of Humanities*, 3(2), 23-231.

Chelladurai, P. (1980). Leadership in Sports Organizations. *Canadian Journal of Applied Sport Science*, 5, 226-231.

Chelladurai, P. (1990). Leadership in Sports: a review. *International Journal of Sport Psychology*, 21(1), 328-354.

Çağlayan, A., Çalık, F., Sivrikaya, k. ve Kahveci, M. (2004). 12-15 Yaş Grubu Spor Yapan Öğrencilerle Spor Yapmayan Öğrencilerin Okul Başarıları Yönünden Karşılaştırılması. 8. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, Antalya.

Çepikkurt, F. ve Yazgan, İ.B. (2012). Mükemmeliyetçilik ve başarı hedeflerinin hentbolcuların müsabaka öncesi yaşadıkları durumluk kaygıyı belirlemedeki rolü. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 10(2), 43-51.

Çeyiz, S., (2007). Adana İlinde Futbol Antrenörlüğü Yapan Bireylerin Liderlik Tarzlarının Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Adana.

Çik, B. ve Küçük, V. (2019). Sporcular Tarafından Algılanan Antrenör Davranışlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Eurasian Research in Sport Science*, 4(1), 7-17.

Davis, L., Jowett, S. ve Tafvelin, S. (2019). Communication Strategies: The Fuel for Quality Coach-Athlete Relationships and Athlete Satisfaction. *Frontiers in Psychology*, 10, 1-12.

Dinçer, Ö. ve Fidan, Y. (1996). *Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası*. 3. Baskı, İstanbul.

Doğan, A . (2004). Aşırı/ılımlı Belirlenimcilik ve Ahlaki Sorumluluk. Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakóltesi Sosyal Bilimler Dergisi , 5 (6) , 1-16 .

Dolaşır, S. ve Dolaşır, S. (2006). Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Öğretim Elemanlarının İş Doyumu. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 4(3), 103-109.

Donuk, B., Balcıoğlu, İ. Şenduran, F. ve Ülker, İ. (2004). İstanbul'da yaşayan 14-16 yaş grubu genç basketbol sporcularının psikososyal ve demografik özellikleri. 8. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, Antalya.

Eren, E. (1991). Yönetim ve Organizasyon. İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Ermiş, E. ve İmamoğlu, G. (2019). The Effects of Sport Education and Fine Arts Education on Social Appearance Anxiety. Journal of Education and Training Studies, 7(6), 1-6.

Öncü, E. (2004). Beden eğitimi ve sporda katılımı ailenin rolü konusunda beden eğitimi öğretmenleriyle yapılan görüşme. Mersin.

Eskiyecek, C. G., Bayazıt, B. ve Sarı, İhsan. (2015). Uluslar arası Hakemli Akademik Spor ve Tıp Bilimleri Dergisi, 5(15), 27-42.

Filiz, B. ve Demirhan, G. (2017). Antrenörlük Davranışı Değerlendirme Ölçeği'nin Türk Kültürüne Uyarlanması. Spormetre, 15(1), 1-10.

Fransen, K., Boen, F., Vansteenkiste, M., Mertens, N. ve Vance Broek, G. (2017). The Power of Competence support: The Impact of Coaches and Athlete Leaders on Intrinsic Motivation and Performance. Scandinavian Journal of Medical Science Sports, 28, 725-745.

Gökçe, Z., Çam, İ. ve Yazıcılar, İ. (2008). Spor Yöneticilerinin Liderlik Boyutlarının Araştırılması. Spor Yönetimi Teknolojileri Dergisi, 3(1), 4-14.

Göral, M., Yıpıcı, A.K. ve Koç, Hürmüz. (1999). Antrenör Eğitimi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2, 273-290.

Gustafsson, H., Sagar, S.S. ve Stenling, A. (2017). Fear of Failure, Psychological Stress, and Burnout Among Adolescent Athletes Competing in high Level Sport. Scandinavian Journal of medical Sciences Sports, 27, 2091-2102.

- Gül, M. (2015). Türkiye’de Güreş Antrenörlerinin Sporcularına Karşı Davranış Tarzlarının Analizi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Samsun, Doktora Tezi.
- Güllü, S. (2018). Sporcuların Antrenör-Sporcu İlişkisi ile Sportmenlik Yönelimleri Üzerine Bir Araştırma. *Sportmetre Beden eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(4), 190-204.
- Güven, Ö. ve Öncü, E. (2006). Beden Eğitimi ve Spora Katılımda Aile Faktörü. *Aile ve Toplum, Eğitim-Kültür ve Araştırma Dergisi*, 3(10), 81-90.
- Güven, Ö. ve Öncü, E. (2012). Antrenörlerin Etik Dışı Davranışları İle İlgili Sporcu Algısı Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2), 67-75.
- Home, T. ve Carron, A.V. (1985). Compatibility in Coach-Athlete Relationships. *Journal of sport Behavior*, 7(2), 132-149.
- Horn, T.S. ve Horn, J.L. (2007). Family influences on children's sport and physical activity participation, behavior, and psychosocial responses. In G. Tenenbaum & R. C. Eklund (Eds.), *Handbook of sport psychology* (p. 685–711). John Wiley & Sons, Inc..
- İlhan, L. ve Gencer, E. (2012). Üniversiteler Arası Badminton Şampiyonasına Katılan Sporcu-Öğrencilerin Antrenör Davranışı Tercihlerinin İncelenmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(1), 25-31.
- İnce, M. (2006). Değişim Olgusu Ve Örgütlerde İnsan Kaynakları Yönetiminin Değişen Fonksiyonları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(2), 319-340.
- Kağan, S. (2006). Bilişsel Davranışçı Terapiye Dayalı Mükemmeliyetçilik Eğitiminin Sporcuların Mükemmeliyetçilik, Başarı Güdüsü ve Başarısızlık Korkusuna Etkisi. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kilit, B., Arslan, E., Akca, F., Aras, D., Soylu, Y., Clemente, F.M. et. al. (2019) Effect of Coach Encouragement on the Psychophysiological and Performance Responses of Young Tennis Players. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 16, 1-10.
- Konter, .E. (1996). Bir Lider Olarak Antrenör. İstanbul: 1. Baskı, Alfa Basım Yayım Dağıtım.

- Konter, E. (2005). Profesyonel Futbolcuların Yaş Gruplarına Göre Psikolojik Becerilerinin Araştırılması. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 10(1), 17-24.
- Konter, E. (2007). Antrenörlerin ve Sporcuların Cinsiyetlerine Göre Liderlik Gücü Algıları. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(2), 85-90.
- Konter, E. (2009). Antrenörlerin ve Sporcuların Yaş Gruplarına Göre Liderlik Algıları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(31), 61-68.
- Kuru, E. (2003). Farklı Statüdeki Beden Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Kişilik Özellikleri. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 175-191.
- Kuter, M.Z. ve Öztürk, F. (2003). Sporun Toplumsal Boyutu-Spor Kültürü. <http://www.sporbilim.com>.
- Küçük, V. (1990). Amatör ve Profesyonel Sporcuların Bazı Kişilik Özellikleri. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul
- Küçük, V. ve Koç, H. (2003). Psiko-Sosyal Gelişim süreci İçerisinde İnsan ve Spor İlişkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 1-11.
- Küçük, V. ve Koç, H. (2004). Psiko-Sosyal Gelişim Süreci İçerisinde İnsan Ve Spor İlişkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 10, 131-142
- Kürkçü, R. ve Güler, D. (2019). Hentbol Antremanlarının 10-12 Yaş Çocuklarda Sürat ve Anaerobik Güç Gelişimine Etkilerinin Belirlenmesi. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 21(2), 7-14.
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology*, 22, 5-55.
- Longbottom, J.L., Grove, J.R. ve Dimmock, J.A. (2010). An Examination of Perfectionism Traits and Physical Activity Motivation. *Psychology of Sport and Exercise*, 11: 574-581.
- Mallet, C. (2011). Quality Coaching, Learning and Coach Development. *Japanese Journal of Sport Education*, 30(2); 51-62

Mallet, C. ve Cote, J. (2006). Beyond Winning and Losing: Guidelines for Evaluating High Performance Coaches. *Sport Psychologist* 20(2).

Martens, R. (1998). Başarılı Antrenörlük (Çev: Tuncer Büyükonat). Beyaz Yayınları, İstanbul.

Martens, R. (1998). Başarılı Antrenörlük. Beyaz Yayınları, İstanbul.

Martens, R., Vealey, R. S. ve Burton, D. (1990). Competitive Anxiety in Sport. *Human Kinetics*.

Matsuoka, H., Chelladurai, P. ve Harada, M. (2003). Direct and Interaction Effects of Team Identification and Satisfaction on Intention to Attend Games. *Sport consumer Behavior*, 12(4), 244-253.

Mavi, S. ve Tuncel, S.D. (2012). Sporcuların Sporda Hoşgörü Kavramına İlişkin Algıları. *Spor metre Beden eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(4), 12-129.

McDevitt, T.M., Lennon, R., Kopriva, R.J. (1991). Adolescents' Perceptions of Mothers' and Fathers' Prosocial Actions and Empathic Responses. *Youth and Society*, 2(3), 387-409.

Mutlu, T.O., Akoğlu, H.E., Şentürk, H.E., Ağılönü, A. Ve Özbey, Ö. (2019). Antrenör Adaylarının İletişim ve Liderlik Becerilerinin İncelenmesi. *Spor metre*, 17(1), 167-177.

Newton, M. ve Fry, M.D. (1998). Senior Olympians Achievement Goals and Motivational Responses. *Journal of Aging and Physical Activity*, 6, 256-270.

Orlic, T.D. (1974). Sport Participation: A Process of Shaping Behavior. *Human Factors*, 16(1), 558-561.

Özbek, O. ve Kızılyallı, M. (2017). Lisans Öğrencilerinin Liderlik Davranışlarına İlişkin Öz Algıları: Ölçek Geliştirme Çalışması. *Journal of Human Sciences*, 14(4), 4112-4122.

Sağsan, M., Ertaş, A. Ve Burgul, N.S. (2016). Lider Antrenörlerin Bilgi Sahasında Deplasman Mücadelesi: KKTC Üzerine Bir Araştırma. *Bilgi Dünyası*, 17(1), 1-21.

Salar, B., Hekim, M. ve Tokgöz, M. (2012). 15-18 Yaş Grubu Takım ve Ferdi Spor Yapan Bireylerin Duygusal Durumlarının Karşılaştırılması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(6), 123-135.

Sarmiento, K., Daugherty, J. Ve Depadilla, L. (2019). Youth and High School Sports Coaches' Experience With and Attitudes About Concussion and Access to Athletic Trainers by Sport Type and Age of Athlete Coached. *Journal of Safety Research*, 69, 217-225.

Seraslan M.Z. (1990). Spor Pazarlaması Sporun Kitlelere Yaygınlaştırılmasında Pazarlama Tekniklerinden Yararlanma. Doktora Tezi, İstanbul.

Smith, R.E., Smoll, F.L. ve Hunt, E. (1977). A System for the Behavioral Assessment of Athletic Coaches. *Research Quarterly, American Alliance for Health, Physical Education and Recreation*, 48(2), 401-407.

Stewart, G. (1993). *Successful Sales Management*, Pitman Publishing, Glasgow, s. 123.

Sunay, H. (1998). Spor Eğitimi Altyapısında Beden Eğitimi Öğretmeni ve Antrenörün Önemi. *Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2).

Sunay, H. (2009). *Spor Yönetimi*. Ankara: Gazi Kitapevi.

Tepeköylü Ötürk, Ö. ve Soytürk, M. (2019). Sporcu Algılarına Göre Antrenör İletişim Becerileri. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(1), 576-583.

Terlemez, M. (2019). Sporda Liderlik Tipleri, Yaklaşımları ve Fonksiyonları. *Journal of Social Sciences*, 1(2), 138-251.

Tiryaki, S., Erdil, G., Açar, M. ve Emlek, Y., (1991), "Sporcu ve Sporcu Olmayan Gençlerin Kişilik özellikleri" *Spor Hekimliği Dergisi*, Cilt 26, Sayı:1, Mart, İzmir: Ege Üniversitesi, s.19-22.

Tiryaki, Ş. (2000). *Spor Psikolojisi*. Eylül Kitap ve Yayınevi, Ankara.

Toros, T. ve Duvan, A. (2011) Eskrimcilerde Algılanan Antrenörlük Davranışı, Kolektif Yeterlik ve Hedef Yönelimleri Arasındaki İlişki. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 33-41.

Tutar, H. (2003). *Örgütsel İletişim*. 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Tutko, T., Richards, A. ve Jack, W. (1971). *Psychology of Coaching*. s. 15, Boston.

Türksoy, A. (2010). *Futbolda Liderlik ve Antrenörlük*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Unutmaz, V. ve Gençer, R.T. (2012). Spor için Liderlik Ölçeğinin Sporcuların Antrenörün Davranışlarını Algılaması Versiyonunun Psikometrik Özelliklerinin Değerlendirilmesi. CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 7(1), 27-34.

Uzun, R.N., Çon, M., Taşmektepligil, M.Y. ve İmamoğlu, O. (2017). Bireysel ve Takım Sporlarında Sporcuların Antrenörlerinin Kendilerine Karşı Davranışlarını Algılama Düzeyi. Uluslar arası Balkan Spor Bilimleri kongresi, Türkiye, Bursa, s.517.

Üzüm, H. ve Aycan, A. (2019). Antrenör Davranışı Algısında Cinsiyetin Etkisi. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19(1), 243-252.

Yalçın, H.B. (2013). Perceived Leadership Behavior in Sports: The Interaction Between Individual Differences and Task Characteristics. Life Science Journal, 10(2), 165-172.

Yapar, A. ve İnce, M.L. (2014). Sporcular için Antrenör Davranışlarını Değerlendirme Ölçeğinin Türkçe Uyarlaması (SADDÖ): Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi, 25(4), 203-212.

Yeşil, A. (2016). Liderlik ve Motivasyon Teorilerine Yönelik Kavramsal Bir İnceleme. Uluslararası Akademik Yönetim Bilimleri Dergisi, 2 (3); 158-180.

Yılmaz, İ., Çimen, Z. ve Bektaş, F. (2009). Sporcu Algılamalarına Göre Bireysel ve Takım Spor Antrenörlerinin İletişim Beceri Düzeyleri. Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 11(4), 52-57.

Zel, U. (2006). Kişilik ve Liderlik. Nobel Yayın Dağıtım, 2. Baskı, Ankara.

EKLER

EK 1. İzin Belgesi

Yahoo Mail - Re: Çalışmanızı kullanmak için izin

Re: Çalışmanızı kullanmak için izin

From: Ahmet Yapar (yapara@gmail.com)

To: gurursarper@yahoo.com

Date: Monday, June 17, 2019, 10:56 AM GMT+3

Sayın Gurur Sarper,

Yapacağınız tez çalışmasında Türkçe uyarlamasını yaptığımız "Sporcular İçin Antrenör Davranışlarını Değerlendirme Ölçeği"ni kullanmanızda tarafımızca bir hiçbir sakınca yoktur. Ekte ölçeğin Türkçe uyarlama çalışmasını bulabilirsiniz. Çalışmanın en sonunda ölçek bulunmaktadır. Ölçek toplamda 47 madde ve 7 alt boyuttan oluşan 7 il ilkerit tipinde düzenlenmiş bir ölçektir. Ölçekte her alt boyuta alt maddeler başlıklar belirtilmektedir. Ancak ölçeğin son alt boyutu olan (Baş antrenörüm olarak başlayan) alt boyut olumlu ve olumsuz antrenör davranışları olarak iki alt boyutu içerir. Olumsuz antrenör davranışları alt boyutu (40-47 arası maddeler) olumsuz ifadeleri içerir, kodlama yaparken dikkat etmenizi öneririm. Diğer alt boyutlar olumlu ifadeleri içerir ve alınan ortalama puanlar yükseldikçe her bir alt boyut için olumlu antrenör davranışının algılandığını ifade eder. Umarım açıklayıcı olmuştur. Ölçek ile ilgili başka sorunuz olursa cevaplamaktan memnuniyet duyarım. İyi çalışmalar dilerim. saygılarımla.

gurur sarper <gurursarper@yahoo.com>, 17 Haz 2019 Pzt, 10:51 tarihinde şunu yazdı:

Sayın Ahmet Yapar hocam,
Öncelikle merhaba. Ben Kıbrıs'tan Yakın Doğu Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi yüksek lisans öğrencisi Gurur Sarper. Şu an yüksek lisans tez çalışması aşamasındayım ve tezimde geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasını sizin yaptığınız Sporcular İçin Antrenör Değerlendirme Ölçeğini kullanmak için izninizi istiyorum. Ölçeği kullanmam için izin verirsiniz ölçeğin orijinal halini de bana göndermenizi rica ederim. Tez danışmanım Doç. Dr. Hakan Atamtürk hocamdır. Saygılarımı sunarım, çok teşekkürler.
Gurur Sarper
iPhone'umdan gönderildi

Dr. Ahmet Yapar
Çanakkale Onsekiz Mart University
Faculty of Sport Sciences (FSS)
Coaching Education Department

 SADDÖ.pdf
137.3kB

EK 2. Etik Kurul Raporu

21.05.2020

Sayın Gurur Sarper

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğunuz YDÜ/SB/2020/490 proje numaralı ve **“Sporda Antrenör Davranışlarının İncelenmesi: (KKTC Örneği)”** başlıklı proje önerisi kurulumuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Doçent Doktor Direnç Kanol

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Raportörü

Not: Eğer bir kuruma resmi bir kabul yazısı sunmak istiyorsanız, Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na bu yazı ile başvurup, kurulun başkanının imzasını taşıyan resmi bir yazı temin edebilirsiniz.

EK 3. Demografik Form

Demografik Form

1. Cinsiyetiniz: Kız Erkek

2. Yaşınız: _____

3. Spor dalınız: Basketbol Hentbol Voleybol Yüzme

4. Spor yaşıınız: _____

5. Hangi ilçede yaşıyorsunuz: Lefkoşa Girne Mağusa

İskele Güzelyurt Lefke

6. Anne ve babanızın evlilik durumu: Birlikte Ayrı

7. Annenizin eğitim durumu: İlkokul Ortaokul Lise

Üniversite Yüksek lisans Doktora

8. Babanızın eğitim durumu: İlkokul Ortaokul Lise

Üniversite Yüksek lisans Doktora

9. Annenizin mesleği: _____

10. Babanızın mesleği: _____

EK 4. Sporcular İçin Antrenör Davranışlarını Değerlendirme Ölçeği

(Hiçbir Zaman) (Nadiren) (Her Zaman) 1-----2-----3-----4-----5-----6-----7	1	2	3	4	5	6	7
Antrenman ve kondisyonumdan sorumlu olan antrenörüm,							
1. Kendimi güvende hissedeceğim bir antrenman programı sunar.	1	2	3	4	5	6	7
2. Bana fiziksel zorlayıcılığı olan antrenman programları sunar.	1	2	3	4	5	6	7
3. Bana ayrıntılı bir antrenman programı sunar	1	2	3	4	5	6	7
4. Bana fiziksel hazırlığım için bir plan sunar.	1	2	3	4	5	6	7
5. İmkân ve malzemelerin hazır olduğundan emindir.	1	2	3	4	5	6	7
6. Bana içerikli antrenmanlar sağlar	1	2	3	4	5	6	7
7. Bana yıllık antrenman programları sunar.	1	2	3	4	5	6	7
Teknik becerilerimden sorumlu olan antrenörüm,							
8. Çalışırken bana tavsiyelerde bulunur.	1	2	3	4	5	6	7
9. Teknik hataları düzeltmek için belli geribildirimlerde bulunur.	1	2	3	4	5	6	7
10. Tekniğimi düzeltmek için beni destekler.	1	2	3	4	5	6	7
11. Tekniğimi geliştirici ipuçları verir.	1	2	3	4	5	6	7
12. Becerinin nasıl yapıldığını göstermek için görsel örnekler verir.	1	2	3	4	5	6	7
13. Becerinin nasıl yapıldığını anlatmak için sözel örnekler kullanır.	1	2	3	4	5	6	7
14. Bana öğretilen teknik ve stratejiyi anladığımdan emin olur.	1	2	3	4	5	6	7
15. Bana anlık geribildirimlerde bulunur.	1	2	3	4	5	6	7
Zihinsel hazırlığımdan sorumlu olan antrenörüm,							
16. Baskı altında nasıl davranmam gerektiğine dair tavsiyelerde bulunur.	1	2	3	4	5	6	7
17. Zihinsel olarak nasıl güçlü olacağıma dair tavsiyelerde bulunur.	1	2	3	4	5	6	7
18. Yeteneklerim konusunda nasıl güven duymam gerektiğine dair tavsiyelerde bulunur.	1	2	3	4	5	6	7
19. Kendim hakkında nasıl pozitif olmam gerektiğine dair tavsiyelerde bulunur.	1	2	3	4	5	6	7
20. Nasıl odaklanmam gerektiğine dair tavsiyelerde bulunur.	1	2	3	4	5	6	7
Hedef belirlememden sorumlu olan antrenörüm,							
21. Hedeflerime ulaşmak için stratejileri belirlememe yardım eder.	1	2	3	4	5	6	7
22. Hedeflerime ulaşırken gelişmemi değerlendirir.	1	2	3	4	5	6	7
23. Kısa vadeli hedefler koymama yardımcı olur.	1	2	3	4	5	6	7
24. Hedeflerime ulaşmak için belli tarihler belirlememe yardımcı olur.	1	2	3	4	5	6	7
25. Uzun vadeli hedefler koymama yardım eder.	1	2	3	4	5	6	7
26. Hedeflerime ulaşmak için bana destek verir.	1	2	3	4	5	6	7
Yarışma stratejilerim için sorumlu olan antrenörüm,							
27. Hazırlanma sürecinde daha iyi yapabilmem için odaklanmama yardım eder	1	2	3	4	5	6	7
28. Beni müsabakalarda karşılaştığım değişik durumlar için hazırlar.	1	2	3	4	5	6	7
29. Müsabakalarda odaklanmamı sağlar.	1	2	3	4	5	6	7
30. Müsabakalarda tutarlı bir yapı gösterir.	1	2	3	4	5	6	7
31. Müsabakalarda karşılaşılabileceğim problemlerle ilgilenir.	1	2	3	4	5	6	7
32. Müsabakalar sırasında yeteneklerime güven duyar.	1	2	3	4	5	6	7
33. İmkân ve malzemelerin müsabakalar için hazır olduğundan emin olur.	1	2	3	4	5	6	7
Baş antrenörüm,							
34. Bana birey olarak anlayış gösterir.	1	2	3	4	5	6	7
35. İyi bir dinleyicidir.	1	2	3	4	5	6	7
36. Olabilecek kişisel problemlerimde kolaylıkla ulaşılabilir.	1	2	3	4	5	6	7
37. Hayatımın sporcu olmayan yönü hakkında düşünceli davranır.	1	2	3	4	5	6	7
38. Kişisel problemlerimde güvenebileceğim birisidir.	1	2	3	4	5	6	7
39. Kişisel hayatımla ilgili mahremiyeti korur.	1	2	3	4	5	6	7
40. Korkuyu bir antrenörlük metodu olarak kullanır.	1	2	3	4	5	6	7
41. Kızgın olduğu zaman bana bağırır.	1	2	3	4	5	6	7
42. Fikirlerimi göz ardı eder.	1	2	3	4	5	6	7
43. Diğer sporculara karşı ayrımcılık yapar.	1	2	3	4	5	6	7
44. Beni fiziksel olarak korkutur.	1	2	3	4	5	6	7
45. Ayrımcılık yapar, iltimas geçer.	1	2	3	4	5	6	7
46. Özücü bulduğum konularda bana kişisel yorumlar yapar.	1	2	3	4	5	6	7
47. İyi sporculara daha çok vakit harcar.	1	2	3	4	5	6	7

EK 5. Aydınlatılmış Bilgi ve Onam Formu

Spor da Antrenör Davranışlarının İncelenmesi: (KKTC Örneği)

Katılımcı Bilgi Sayfası ve Bilgilendirilmiş Onay Formu

Değerli Katılımcı,

Bu ölçek, KKTC'deki 14-16 yaş arası basketbol, hentbol, yüzme ve voleybol sporu yapan kız ve erkek sporculardaki antrenör davranışlarının etki ve algılarını incelemektir. Bu ölçek aracılığıyla toplanan veriler, 1) fiziksel antrenman ve planlama, 2) teknik beceriler, 3) zihinsel hazırlık, 4) hedef belirleme, 5) yarışma stratejisi, 6) olumlu antrenör davranışı ve 7) olumsuz antrenör davranışı boyutlarında sporcuların antrenörlerinin davranışlarını ve gönderdiği mesajları nasıl algıladığını anlamak için kullanılacaktır. Aşağıdaki ölçeği doldurarak, bu çalışmaya katılmayı kabul edersiniz.

Lütfen çalışmaya katılmanızın gönüllü olduğunu ve katılmayı kabul edip etmemenizin, katıldığınız / girdiğiniz dersler için notlarınız üzerinde hiçbir etkisi olmayacağını unutmayın. Kimliğiniz hiçbir durumda üçüncü şahıslara açıklanmayacaktır. Bu çalışma sırasında toplanan veriler sadece akademik araştırma amaçlı kullanılacak ve ulusal / uluslararası akademik toplantılarda ve / veya yayınlarda sunulabilecektir. Bu araştırmaya katılmayı istediğiniz zaman bizimle iletişime geçerek bırakabilirsiniz. Çalışmayı reddederseniz, verileriniz veri tabanımızdan silinecek ve araştırmanın başka adımlarına dahil edilmeyecektir. Herhangi bir sorunuz veya endişeniz varsa, lütfen aşağıdaki bilgileri kullanarak bize ulaşın.

Gurur Sarper

Spor Bilimleri Fakültesi, Yakın Doğu Üniversitesi

Tel: 0533 840 58 48

E-posta: gurursarper@yahoo.com

EK 6. Turnitin Raporu

Dijital Makbuz

Bu makbuz ödevinizin Turnitin'e ulaştığını bildirmektedir. Gönderiminize dair bilgiler şöyledir:

Gönderinizin ilk sayfası aşağıda gönderilmektedir.

Gönderen: Gurur Sarper
Ödev başlığı: tez
Gönderi Başlığı: tez
Dosya adı: gurur_sarper_y_ksek_lisans_tezi.docx
Dosya boyutu: 1.53M
Sayfa sayısı: 91
Kelime sayısı: 17,292
Karakter sayısı: 114,157
Gönderim Tarihi: 02-Mar-2021 06:21PM (UTC+0200)
Gönderim Numarası: 1522341274

